

CIMELIA

0

348

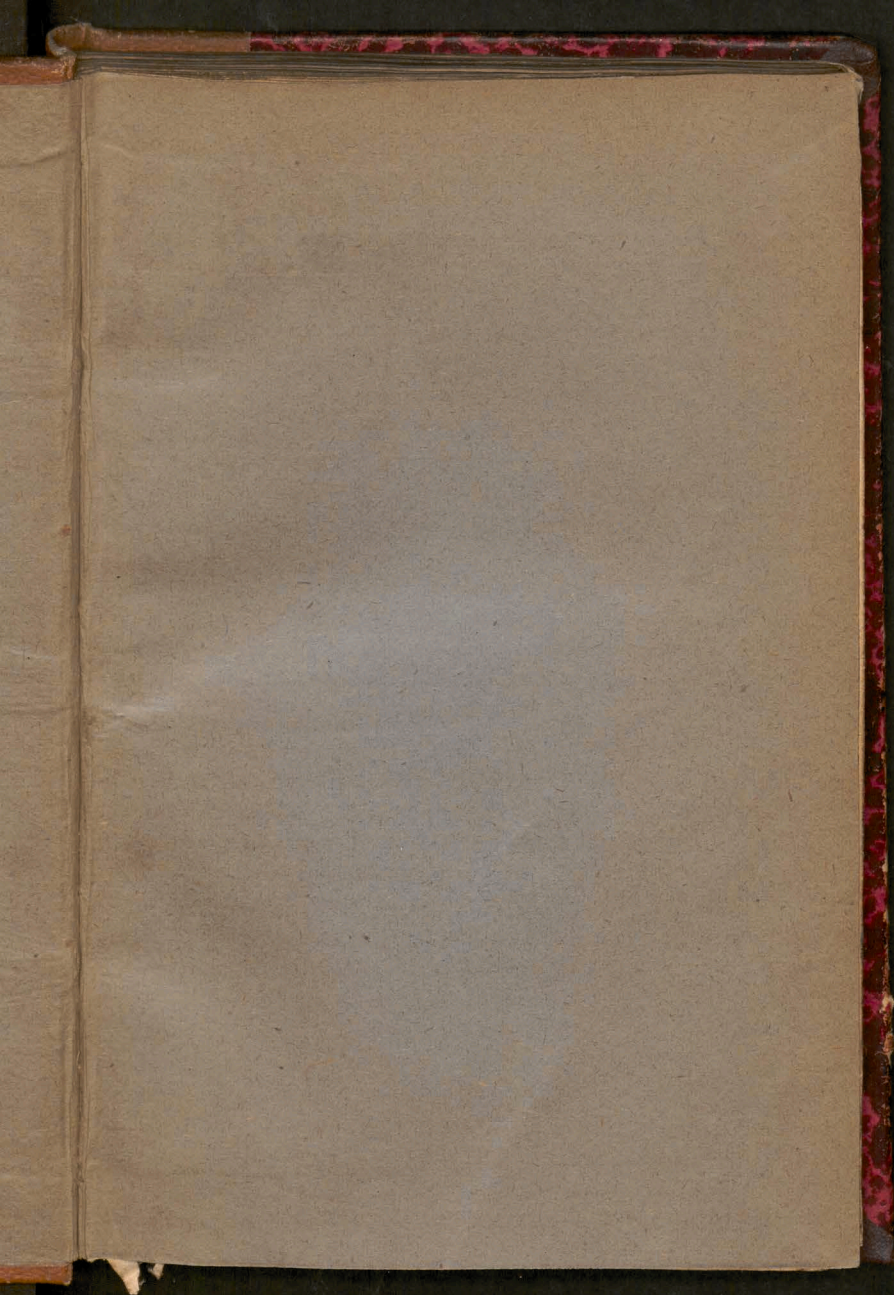
kat. komp.

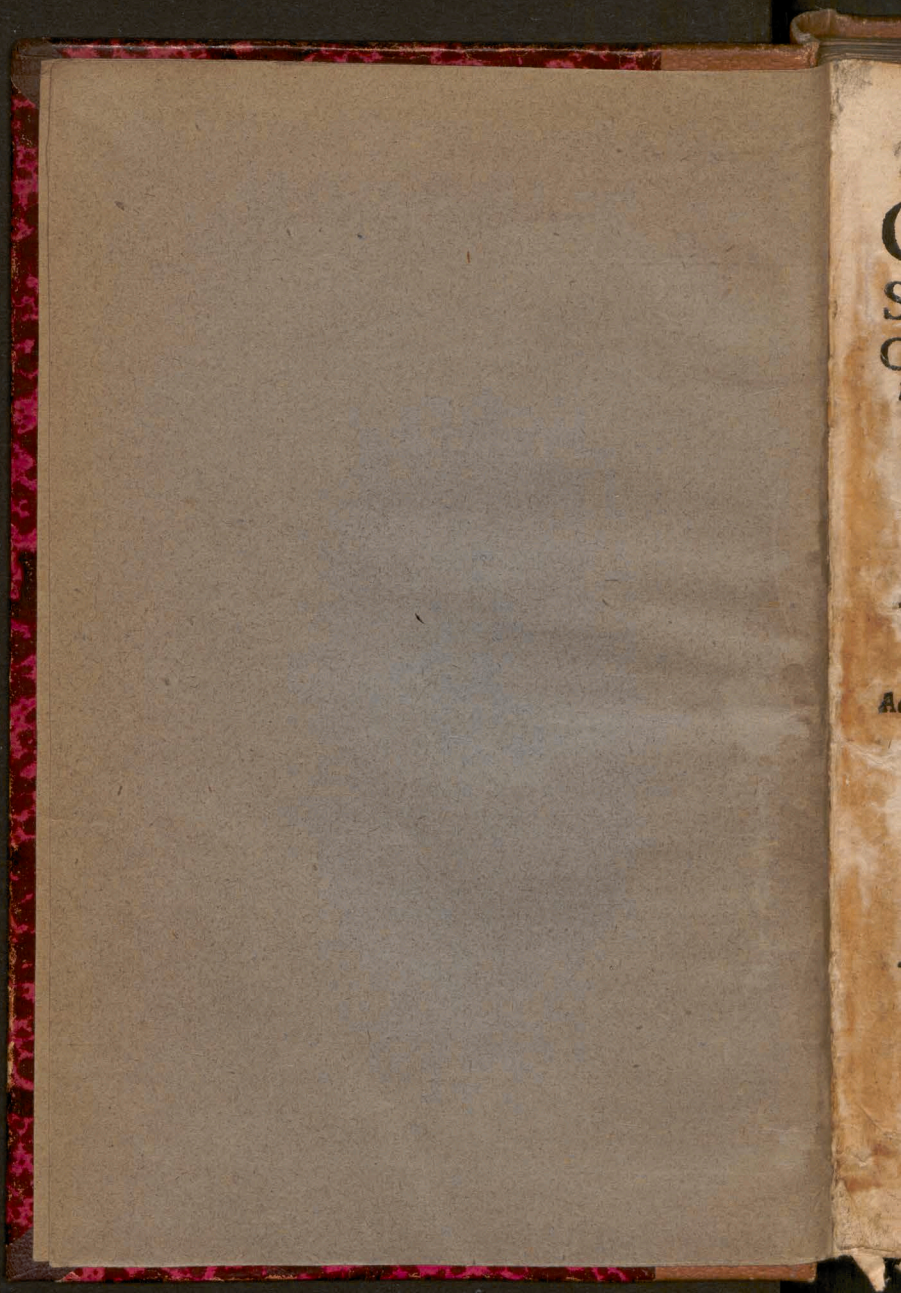
W Sierpniu 1895.
Dariusz Rejter
Lubin Hlewnin
Fopaciński Młody
2 Lublina
w Krot. pols.

348 -

CIMELIA

1895. a. 439

207

PARVVS

CATECHIS-
MVS CATHOLI-
CORVM: NVNC PRI-

MVM INTEGRITATI SVÆ RE-

stitutus, & singulari auctori-
tate Sacræ Cæsar: Ma-
iest: editus.

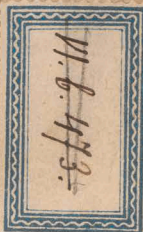
Auctore D. PETRO CAnisio, Dos-
ctore Theologo Societatis
IESV.

Accesse Preces Horariae, de æterna DEI Sapientia
IESV CHRISTO Domino nostro, cum
pijs quibusdam & CHRISTIANIS
exercitationibus.

.. ..

CRACOVIAE,
In Officina Iacobi Siebeneycher,
Anno Salutis Humanæ

1585.

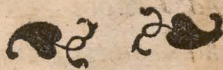

AD CHRISTIANVM LECTOREM.

Vis cognoscere Christiane Lector,
Quid sincera Fides tua exigit, uel
Optet? hunc legito usq; & usq; librum:
Quem nunc REX tibi FERDINANDUS ipse
Sudauit, tibi quo foret uel ista
Consultum ratione, ne perires,
Quod si uerius ipse uis probare,
Edictum poteris uidere Regis.

CHRISTIANORVM PVERIS.

E frustra CHRISTICOLE puer usurpabis honorem
Ni bene cognoscas, quæ docet iste Liber:
Ni pietate flagres, & Religionis amore,
Non potes ætherei scandere Regna Poli,
Alma Fides literis, probitas societur auitæ,
Illustris uirtus præmia larga feret.

PETRVS CANI-

*sius Theologus, Christiano
Lectori S. P. D.*

.. ..

XIGVVM est opus
hoc, nec satis elabor-
atum, fateor: tum es-
ius argumenti, quod à
multis, vt ita dicam, CATEchistis
iam antea sæpè & cum laude tra-
ctatum extat. Legantur, & præ-
ferantur alijs, non impedio, neq; dis-
suadeo: dummodo salutari com-
modoq; lacte paruuli Christi frui-
antur. Horum salutem amamus,
curamus, & promouemus liben-
ter, quotquot in hac ipsa nominis
IESV societate versamur: ad iu-
uentutem quidem cum doctè, tum
piè instituendam ex professo nos
accomodantes, quantum CHristi

A ij gratia

gratia consequi possumus. Ego
verò cupiebam hoc quicquid est
laboris, citra nominis mei menti-
onem in lucem prodire, vt iam an-
tea prodijt sæpè : sed quando aliter
visum est maioribus, & Cæsar ipse
prodijt authorem, Domini volun-
tas fiat : cuius honori & gloriæ,
per infamiam & bonam famam,
in vita & morte volumus, si pos-
sumus, CHRISTO fauente semper
per inseruire. Vale pie Lector,
boniq; consule studium nostrum,
præsertim si quibusdam in locis
hæc editio non congruat cum pri-
oribus, quas nobis etiam inscijs
amici sparserunt. Augustæ
Vindelicorum. M. D.
LXI. Mense
Maio.

..

EDID

EDICTVM CAES MAIESTATIS

FERDINANDVS DIVINA
fauente clementia, electus Romanorum
IMPerator, semper Augustus, ac Gere
maniae, HVNGariae, Bohemiae, Dalma
tia, Croatiae, Sclauoniae, &c. Rex, Infans Hispaniarum,
Archidux Austriae, Dux Burgundiae, &c. Marchio
Morauiæ, &c. Comes Tyrolis, &c. Vniuersis &
singulis fidelibus nostris, tam Ecclesiasticis, quàm Secu
laribus, Prælati, Comitibus, Baronibus, Dominis,
Militibus, Clientibus, Capitaneis, Marschalcis, Pro
uinciarum Præsidiis, Vicedominis, Præfectis, Burg
grauis, Officialibus, Iudicibus, Burgimagistris, Cons
ulibus & Communitatibus, omnibusq; alijs & singulis
subditis & fidelibus nostris Prouinciarum nostrarum,
cuiuscunq; gradus, status, Ordinis, Conditionis, & Di
gnitatis extiterint, Gratiam nostram Cesaream, & om
ne bonum. Magno cum animi nostri mœrore per
pendimus & uidemus, quibus hodie, quantisq; motibus
& periculis orbis CHRISTIANVS undiq; concus
tiatur. Potissimum uerò miserandus ille status negle
ctæ, adeoq; cõtemptæ passim religionis sæpè multumq;
nos & pios omnes disrutiatur. Qua quidem religio
ne, ut nihil est sanctius in terris, ita præclarius ac fir
mius REIPVB: ornamentum, ac robur nullum esse po
test. Atq; idcirco malarum artium nefarius artifex,

sanctæ Ecclesiæ, bonorumq; omnium hostis atrocissimus Sathan, quantum humano generi præsidij in uera Religione positum sit, minime ignarus, annis ab hinc multis causam religionis passim oppugnat ac perturbat: ita, ut maioribus uiribus & copijs, frequentioribusq; dolis & fraudibus, uno eodemq; tempore ipsam antea nunquam oppugnasse uideatur. Nec desinit adhuc satellites quosdam & ministros suos, qui editis suis libellis, omnia impietatis studia foueant, disseminent, ac propagent subornare: partim, ut qui à Religione ORTHODOXA semel defecere, in erroribus & sectis, quibus se addixerint, cõfirmentur: partim, utq; etiamnum in tutissimis Ecclesiæ Dei castris perdurant, hinc seducti factionum discipuli, & Religionis nostræ Catholicæ desertores fiant. Inter hos autem libellos, quorum ingens ubiq; proventus est, non parum uirium ad Religionem euertendam habent CATECHISMI (sic enim appellant) qui sepe tum breuitatis, tum uerborum elegantia, & methodi specie commendati, egregie fallunt: & imperitam illam nobilemq; iuuentutem ueritatis, sinceritati natam, grauiter uitiant, atq; corumpunt. Dum enim ex istorum libellorum lectione uenenum, ipsa dulcedine blandum, simplicibus & incautis sumendum præbetur, priusquam id sentiant, eorum animi nouis & pestiferis opintonibus, quas euellere postea fit difficilimum, deprauantur. Vnde fit ut eo doctrinæ fermento semel infecti, CATHOLICÆ Fidei, & sanctæ matris Ecclesiæ dogmata, & instituta ueneranda, negligant, fastidiant, atq; nonnunquam etiam

etiam per contemptum oppugnent. Qua quidem in
re, si quid consilij, monitis, iussis, & edictis publi-
cis Imperatore & Principe Christiano dignis, profici
potuit. Nos profecto, cum ad ista impietatis studia pro-
fliganda, tum ad sacrosanctæ Religionis nostræ Catho-
licæ iura retinenda, officio nostro minime defugimus.
Attamen grassatur in dies magis ac magis hæc fœda lues
nouiq; subinde ac nouis illecebris infecti prodeunt Cas-
techismi sparguntur, leguntur, proponuntur in Scho-
lis, maiore sanè periculo, quàm simplices pueri & cre-
duli improuidiq; adolescentes, imperitiq; homines, &
pleriq; omnes istiusmodi Præceptores sentire aut iudic-
care queant. Quod igitur in graui morbo boni Medici,
in exorta tempestate fidi naucleri faciunt, à nobis a-
lienum non esse existimauius, ut præsentissima uobisq;
ob oculos posita atq; prospecta longè grauißima peri-
cula ratione quadam aut depellamus omnino, aut sala-
tem quo ad Deum potentem manum suam admouerit, mi-
tigemus. Quamobrem matura super his deliberatione
habita, fidelibus nobis subiectis populis saluberrimum
fœre duximus, si in tanta dogmatũ & sectarũ uarietate
Catechistica doctrinæ Librũ qui Orthodoxus sit, con-
scribi simul & fidelibus nostris populis euulgari, com-
mendariq; unicè curaremus. Ad quod Catholicũ opus
conscribendũ, inter alios non dubiæ fidei & doctrinæ
uiros, Honorabilem, religiosum, deuotum, nobis dilec-
tũ Petrum Canisum sacre Theologiæ Doctorem dele-
gimus: & cũ ab eo fuisset conscriptũ, aliorũ etiã quos
non solũ sacrosanctæ Theologiæ scientia, uerũ etiã

uitæ innocentia, & integritate perspicuos esse constat,
iudicio & censura subiecimus: quo certiores essemus,
ne autoritate nostra in lucem quicquid prodire, quod Euā-
gelicæ doctrinæ, & sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, ullo
modo aduersaretur. Posteaquā uerò Dei Opt: Ma: gra-
tia factum est, ut cōmemoratus liber magno ubiq; Docto-
rum, & Procerum quoq; Catholicorum applausu exce-
ptus, in uarias etiam linguas conuersus, sæpeq; apud
exteros recusus, & in Gymnasijs publicis simul ad do-
cendum & discendum propositus fuerit, existimauimus
nos non abs re facturos, si eundem Catechismum ab auto-
re denuo recognitum, non solum rursus typis euulgari
curaremus, uerum etiā pro rudorum captu in quoddā
compendium redigi uerberemus: ac fidelibus nostris po-
pulis denuo autoritate nostra cōmendaremus. Mandan-
tes idcirco uobis prædictis omnibus & singulis, præci-
puè uerò ijs, qui nostro nomine & loco, iuris & iusti-
tiæ administrationem in Prouintijs nostris exercent, ac
in Magistratu constituti sunt, ut hunc Catechismum so-
lum, nullumq; alium per Ludimagistros, Præceptores,
ac Pedagogos, pueris in scholis publicè aut priuatim
Proponi, prælegi, ediscendumq; tradi, magnopere cu-
retis, atq; omnino efficiatis: quatenus cum uos, tum ipsi
grauissimam indignationem nostram aliasq; poenas de-
linquentibus, & huius Edicti nostri contemptoribus pro
arbitrio nostro irrogandas uolueritis euitare.
Hec enim est expressa mens & uoluntas nostra. Da-
tum in ciuitate nostra Vienna, die X. mensis Decem-
bris. Anno Domini, M.D.LX. Regnorum nostrorum,
Romani XXX, aliorum uerò XXXIII.

PARVVS
CATECHI-
SMVS CATHO-
LICORVM.

.X. .X.

CAPVT PRIMVM.
De Fide, & Symbolo Fidei.

Quis dicendus est Christianus atq; Catholicus?

QUI Baptismatis Sa-
cramento initiatus, Ie- Añor: m.
su Christi veri Dei at-
que hominis, salutarem
doctrinam in eius Eco-
clesia profitetur: neq; Sectis vel opini-
onibus vllis, ab Ecclesia Catholica a-
lienis, adhæret.

Quibus de rebus primum docendi
sunt Christiani?

De Fide, Spe, Charitate, Sacra-
mentis, & officijs Iustitiæ Christianæ.

A V.

Quid

PARVVS CATECH:

Quid est FIDES?

Ephes: 2:

Hebr: 11.

Donum DE I ac lumen, quo illustratus homo, firmiter assentitur omnibus, quæ Deus reuelauit, & nobis per Ecclesiam credenda proposuit: siue scripta illa sint, siue non sint.

Quæ summa est Fidei, seu omnium credendorum?

Symbolum Apostolorum, in duodecim distinctum Articulos.

Qui sunt illi Duodecim Articuli?

Hi videlicet:

I.

Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli & terræ.

II.

Et in Iesum Christum, Filium eius unicum, Dominum nostrum.

III.

Qui conceptus est de Spiritu sancto, na-

CATOLICORVM.

Et, natus ex M^ARia virgine.

IIII.

Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus.

V.

Descendit ad inferos, tertia die resurrexit a mortuis.

VI.

Ascendit ad celos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.

VII.

Inde venturus est iudicare vivos & mortuos.

VIII.

Credo in Spiritum sanctum.

IX.

Sanctam Ecclesiam Catholicam,
Sanctorum communionem.

X.

Remissi.

PARVVS CATECH:

Remissionem peccatorum.

XI.

Carnis resurrectionem.

XII.

Et vitam æternam. Amen.

Quid sibi uult primus Symboli Articulus?

Credo in Deum Patrem?

Ostendit primam in Deitate personam, Patrem scilicet cœlestem & æternum, cui nihil factu impossibile sit

Genes: 1. vel difficile: qui cœlum & terram, vi-

Psal: 148. sibilis simul & inuisibilia, cuncta ex nihilo produxerit, & producta vsque

Ioan: 5. conseruat, & gubernat summa bonitate & sapientia.

Quid uerò secundus Articulus. Et in Iesum

Christum Filium eius?

Math: 16. Commonstrat secundam in Deita-

Colos: 1. te personam, Iesum Christum scilicet,

Hebr: 1. filium Dei naturalem, vnicum illum,

Psal: 2. & 109.

ab æter-

CATHOLICORVM:

ab æterno genitum, & Patri consub-
stantialem, Dominum ac redemptorem
nostrum, vt qui nos perditos liberauit.

Luce i.
Acto: 1.

Quid porro tertius, Qui conceptus est
de Spiritu sancto?

Mysterium proponit Dominicæ
incarnationis. Quia idem Dei Filius
de cœlis descendens, humanam natu-
ram assumpsit: sed modo singulari pror-
sus, vt qui conceptus fuit sine patre ex
virtute Spiritus sancti, & natus ex
Maria virgine illibata.

Luce i.
Ioan: 1.
Philip: 2.
Luce i.
Esaie 7.
Math: 1.

Quid uerò Quartus, Passus sub Pontio Pilato?

Mysterium tractat redemptionis
humane. Nam idem verus Dei Fili-
us, secundum humanam illam naturam
assumptam, extrema vere passus est
pro nobis, & peccatoribus omnibus
redimendis. Vnde licet Agnus esset
sine macula, tamen sub Pontio Præ-
side

Esaie 53.
Math: 20.
& 27.
Ioan: 1.

PARVVS CATECH:

side in crucem suffixus, in cruce mortuus, & deinde sepultus fuit.

Quid autem quintus, Descendit ad inferos?

Mysterium Resurrectionis Christi

Math: 28. sti complectitur, qui secundum animam
Lucæ 24. quidem Patres e limbo liberaturus
Ephes: 4. descendit: Tertio verò post mortem
1. Cor: 15. die, resumpto corpore, vi propria factus est redemptor.

Quid sextus Articulus, Ascendit ad cælos?

Mysterium assert gloriosæ ascen-

Marci 16. sionis Christi, ut qui post expletum
Lucæ 24. Actor: 1. Redemptionis nostræ opus, ad Patrem
Ephes: 4. transiuit ex hoc mundo, & cælos
Philip: 2. sua virtute triumphator ascendit, atq;
Hebr: 1. in ipsa æterna Patris gloria super omnia est collocatus.

Quid septimus, Inde uenturus est iudicare?

Math: 16. Demonstrat extremum iudicii diem,
& 25. quando Christus humana in carne
1. The: 4. visus

CATHOLICORVM:

visibilis rursus de cœlo descendet, ac
tremendum aget iudicem omnium, pro-
borum ac improborum: & reddet v-
nicuique secundum opera eius.

Quid uero octauus, Credo in Spiritum sanctum?

Exhibet tertiam in Trinitate per-
sonam, Spiritum Sanctum: qui ex Pa-
tre Filioque procedens, vnus verus æter-
nusque Deus est, & regnat cum Pa-
tre & Filio: & proinde cum utroque si-
mul adoratur & conglorificatur.

Quid nonus Articulus, Sanctam Eccle-
siam Catholicam?

De Ecclesia docet quatuor nobis
credenda esse. Primo, Ecclesiam
esse vnā, nimirum in vno Spiritu,
Christi Iesu, in vna Fide, Fideique &
Sacramentorum doctrina, in vno ca-
pite ac rectore vniuersalis Ecclesiæ,
vicario Christi scilicet, ac Diui Pe-
tri suc-

Psalm: 68.
Math: 16.

1. Ioan: 5.
Athanas:
in Symbo.

1.
Cant: 4.
Ephes: 4.

PARVVS CATECH:

II. tri successore. Secundò, hanc ipsam
 Ephes: 5. sanctam esse, quia tum à Christo ca-
 1. Cor: 6. pite & sponso suo, cui per Fidem &
 Ioan: 14. & 16. Sacramenta coniungitur, sanctifica-
 tur, tum a Spiritu sancto perpetuò gu-
 bernatur, Tertiò, eandem esse Ca-
 Math: 28. tholicam seu vniuersalem, quia toto or-
 Marci 16. be diffusa, Christi fideles omnes om-
 III. nium temporum comprehendit. Quar-
 Lucæ 24. tò & postremò, in hac ipsa Ecclesia
 Actor: 1. Communionem esse Sanctorum, non
 Ephes: 4. eorum solùm, qui in terris credentes
 Psalmus. peregrinantur, verùm etiam qui car-
 nis mortalitate exuti, vel regnant in
 cælo, uel illic regnaturi in igne purga-
 torio, suorum peccatorum sordibus
 Rom: 12. expiantur. Qui quidem veluti vnius
 1. Cor: 12. corporis membra se inuicem iuuant
 mutuis officijs, meritis, orationibus,
 & Sa-

CATHOLICORVM.

et Sacrosancti Missæ Sacrificij,
Sacramentorumq; Ecclesiæ virtute
participant.

Quid porro decimus, Remissionem peccatorum?

Offert præsentem DEI gratiam Lucæ 24.
peccatoribus omnibus, ne quis de re- Ezech: 12.
tia peccatorum suorum consequenda
vnquam desperet: modo in Ecclesia Ioan: 20.
perseueret Catholica, et ritè eiusdem Año: 2.
Sacramentis vtatur.

Quid autem undecimus, Carnis resurrectionem?

Mortuos omnes ad vitam excitan- Iob 19.
dos afferit, et nouissimum iudicij diem 1. Cor: 15.
confirmat. Nam ante Christi tribu- Ioan: 5.
nal in carne rediitui omnes apparebi- Dani: 12.
mus, vt recipiat vnusquisq; prout ges- Math: 25.
sit in suo corpore: siue bonum, siue ma- 2. Cor: 5.
lum.

Quid demum postremus, Et uitam eternam?

Fidei et virtutis Christianæ præ-
mium

PARVVS CATECH:

Math: 7. ^{et 19.} inium beatam immortalitatem ostendit,
Hebr: 5. vt certo sciamus, post hanc vitam su-
peresse aliam longe diuersam, vreq;
securam, beatam, ac sempiternam, quæ
credētibus & obtemperantibus Chri-
sto, promissa sit.

Quæ est summa omnium Symboli Articulorum?

Corde & ore confiteor Dominum
Deum, quo nihil aut maius, aut sapi-
entius, aut melius potest excogitari:
eum, & vnum in essentia seu natura
diuina, & trinum in personis esse, vt
potè Patrem, & Filium, & Spiritum
1. Ioan: 5. Sanctum: ita, vt hi tres vnum sint, v-
nus verus, aternus, immensus, & in
comprehensibilis Deus: ex quo, per
Roma: 11. quem, & in quo sunt omnia. Pater est
Conditor vniuersorum, Filius Re-
demptor hominum, Spiritus Sanctus
Eccles

*Ecclesiæ seu Christi fidelium sancti-
ficator & rector. Igitur huic sanctis-
simæ & indiuiduæ Trinitati, respon-
dent Symboli tres partes præcipuæ:
Prima, quæ de Creatione est, Patri:
Secunda, quæ de Redemptione, Filio:
Tertia, quæ de sanctificatione, Spiri-
tui sancto accommodatur.*

Quid est ECCLESIA?

*Est omnium Christi fidem atq; do-
ctrinam profitentium congregatio, quæ
sub vno & summo post Christum ca-
pite & Pastore, in terris gubernatur.*

1. Cor. 12.

1. Petr. 5.

Ioan. 21.

Math. 16.

Conciliū

Florentinū

Qui ab Ecclesia prorsus alieni sunt?

*Primum Iudæi, & infideles omnes
atq; à fide apostatæ: deinde Hæreti-
ci, ij scilicet, qui cum baptizati sint, cō-
tra Catholicam Fidem cum pertinacia
tuentur errorem: præterea SCHIS-
MATICI, qui à pace & uni-*

Math. 12.

1. Cor. 5.

PARVVS CATECH:

tate Catholica ipsi se segregant: postremo, qui à communione Sanctorum, à participatione Sacramentorum, & ab Ecclesiae suffragiis, Diuinisq; officiis per Ecclesiasticam potestatem legitime excluduntur: unde & excommunicati dicuntur. Qui omnes à Christi corpore, quod est Ecclesia, seiuncti & alieni sunt: proindeq; spiritualis vitae ac salutis expertes manent, Sathanae, mortiq; perpetuae, nisi respiciant obnoxij. Ac vitandi quidem illi omnes Catholicis, sed imprimis Haeretici & Schismatici: non minus, quam pestes quaedam exitiales fugiendi ac execrandi sunt.

Quae demum est simplex, brevis, & recta Fidei regula, qua Catholici ab Haeticis discernuntur?

Haec est: Christi Fidem atq; Ecclesiae

CATHOLICORVM.

clesiæ autoritatem integram profiteri,
illudq; ratum ac fixum tenere oportere,
quod Ecclesiæ Catholice Pastores atq; Doctores credendum definierint. Caterum si quis Ecclesiam non
audierit, sit tibi, inquit Christus ipse.
sicut Ethnicus & Publicanus. Non enim habebit Deum Patrem, qui Ecclesiam noluerit habere Matrem.

CAPVT SECVNDVM,
dum, De Spe & Orat
tione Dominica.

Quid est SPES?

Virtus est diuinitus infusa, per Roma: 5.
quam certa cum fiducia nostra salutis & 8.
& aeternæ vitæ bona expectantur. 1. Petr: 1.

Vnde modum reflexperandi & petendi
discimus.

B iij Ex Ora-

PARVVS CATECH:

Math: 6.

Luce 18.

Ex Oratione Dominica, quam
Christus ipse Dominus & Magister
noster ore suo sacrosancto tradidit et
prescripsit.

Recita per partes Orationem Dominicam.

PRIMA PETITIO.

Pater noster qui es in coelis, San-
ctificetur Nomen tuum.

SECUNDA.

Adueniat regnum tuum.

TERTIA.

Fiat voluntas tua, sicut in caelo &
in terra.

QUARTA.

Panem nostrum quotidianum da no-
bis hodie.

QUINTA.

Et dimitte nobis debita nostra, si-
cut & nos dimittimus debitoribus no-
stris.

SEXTA.

Et ne

CATHOLICORVM.

Et ne nos inducas in tentationem.

SEPTIMA.

Sed libera nos a malo, Amen.

Quid sibi vult initium huius Orationis,
Pater noster qui es in cœlis?

Præfatiuncula est, quæ nos memo- Roma: 2.
Galat: 4.
Ephes: 1.
res reddit summi beneficii, quo Deus
Pater per Christum nos sibi in filios
adoptiuos & heredes cooptauit. Atq;
hoc dulci Patris nomine prouocamur,
tum ad eum redamandum, tum ad pre-
candum magna cum fiducia.

Quid explicat prima petitio, Sanctifice-
tur Nomen tuum?

Proborum filiorum iustum & li-
berale desiderium: hi petunt semper
& ubiq; in se alijsq; promoueri cogni-
tionem, timorem, honorem, amorem,
& cultum æternæ Maiestatis: &
quicquid demum ad gloriam spectat
B iij Summi

PARVVS CATECH:

Summi optimiq; Patris.

Quid secunda Petitione agimus, Adueniat
regnum tuum?

Roma: 8.

Math: 6.

Petimus gloriam regni coelestis,
& aeternae felicitatis nobis donari, ut
cito cum Christo in sempiternum re-
gnemus.

Quid tertia, Fiat uoluntas tua?

Petimus diuinae gratiae nobis opē a-
desse, ut patris voluntatē in terra, sicut
beati omnes in coelo faciunt, sincere,
alacriter, et cōstanter adimpleamus.

Quid quarta, Panem nostrum quotidianum
da nobis hodie?

1. Tim: 6.

Prou: 30.

Math: 4.

Ioan: 6.

Petimus suppeditari nobis quae ad
ritam siue corporis, siue animi fouen-
dam & sustentandam spectant: ut uictū
& reslitum, verbum Dei, & Eccle-
siae Sacramenta.

Quid quinta, Et dimitte nobis debita nostra?

Math: 6.

Petimus veniam ac remissionem
pecca-

CATHOLICORVM.

peccatorum, parati uicissim remittere Luce 6.
quod in nos alij peccauerint.

Quil p. nultima, Et ne nos inducas in tentationem?

Petimus in hac tanta uitæ imbecillitate, diuina uirtute fulciri, atque aduersus mundum, Carnem, Dæmonemq; defendi, ne quocunq; modo tentationi succumbentes, peccato consentiamus. Ephes: 6.
1. Ioan. 2.

Quid septima & postrema Petitione, sed
libera nos à malis

Petimus DEI benignitatem, qua 1. Tim: 2.
ipse nos liberet, & rindicet à miseria,
tum corporis tum animi: siue in hac uita,
quoad salutem nostram congruit, siue in
futura. Et additur Amen, hoc est,
fiat siue fiet, ut spem desideriumq; mon-
stremus accipiendi ea, quæ septem his
petitionibus continentur.

Quæ summa est priorum Orationis huius Petitionum?

B v

Prio

P A R V V S C A T E C H :

Priores quatuor ostendunt, quæ hic bona sperare ac petere debeamus. Inter quæ primum ac summum est, diuinæ Maiestatis honor & gloria: proximum nostra felicitas: huic accedit Deo debita obedientia: postremum est corporis animæq; sustentatio necessaria. Hæc summatim continentur prioribus quatuor.

Quæ summa est reliquarum Petitionum?

Tres posteriores continent mala, quæ deprecari debemus: ut sunt peccata, quæ nobis Dei regnum præcludunt: tum tentationes, quæ nisi ope diuina protegamur, sua vi ad peccandum nos pertrahunt: ac postremo huius ac futuræ vitæ calamitates. Docet igitur Dominica Precatio, simul et bona petere, & mala deprecari.

Quomodo-

CATHOLICORVM

Quomodo Salutationem Angelicam recitas
Virgini Matri?

Aue Maria, gratia plena, Do- Luce 1.
minus tecum, benedicta tu in mulieri- Luce 2.
bus, & benedictus fructus ventris tui
Iesus. Sācta Maria mater Dei, ora
pro nobis peccatoribus, nunc & in ho-
ra mortis nostræ, Amen.

Vnde hic modus Deiparam Virginem
salutandi profluxit.

Primum ab exemplo Angeli Gas
brielis, & S. Elizabetæ: deinde ex vsu
ipso, et consensu Ecclesiæ Catholicæ.

Quem uerò fructum affert hæc salutatio?

Sacrosanctæ virginis, & Domi
nicæ incarnationis gratiam, & aquæ
salutarem nobis refricat memoriam:
ac præterea monet, ut gratiosæ vir
ginis favorem, atq; apud Deum inter
cessionem nobis conciliemus.

Quid

PARVVS CATECH:

Quid discimus ex hac Salutatione?

Eximias dotes, ac laudes incomparabilis *Virginis*, et quòd *Dei* donis ac virtutibus amplissimis referta, quòd eadem *Virgo & Mater*, quòd inter omnes omnium temporum mulieres benedicta, quòd *Regis Regum Christi Dei & Domini nostri parēs*, ac perinde inuentrix gratiæ, ac genitrix ritæ nobis extitit.

CAPVT TERTIVM,
De Charitate & Decalogo.

Quid est CHARITAS?

Mat: 22. Infusa à Deo virtus, qua *DEUS*
Lucæ 10. propter se diligitur, proximus autem propter Deum.

Quot sunt Charitatis Præcepta?

Deute: 9. Duo principalia, quæ *DOMINUS*
Math: 22. *Deus* nobis his verbis proponit: Dili-

ges

CATHOLICORVM.

ges Dominum DEum tuum, ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex totis uiribus tuis: hoc est primum & maximum mandatum. Secundum uerò simile huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his præceptis vniuersa lex pendet, & Prophetæ.

Quo indicio se prodit Charitas erga Deum?

Si eius obserues Mandata. Hæc enim est Charitas Dei, ut Mandata eius custodiamus et mandata eius graui non sunt, Ioanne Apostolo teste. Et Christus ipse docet: Qui habet mandata mea & seruat ea: ille est qui diligit me.

1. Ioan: 5.

Ioan: 14.

Quomodo se prodit, & agnoscitur Charitas erga Proximum?

Id satis Paulus his rebus explicat: Charitas patiens est, benigna est,

1. Cor: 13.

Philip: 3.

PARVVS CATECH:

est, Charitas non amulatur, non agit
perperam, non inflatur, non est ambio-
tiosa, non quærit quæ sua sunt, non irri-
tatur, non cogitat malum, non gaudet
super iniquitate, congaudet autem ve-
ritati. Omnia suffert, omnia credit, o-
mnia sperat, omnia sustinet.

Cur Præcepta Decalogi Decem proponuntur?

Etsi duo sunt Charitatis Præce-
pta, in quibus plenitudo Legis versa-
tur: tamen Præcepta Decalogi id-
circo adiunguntur, ut perspicue magis
omnes intelligant, quæ ad charitatem
tum Deo, tum proximo exhibendam
pertinent.

Quæ sunt Præcepta Decalogi?

I.

Exod: 20.

Deute: 5.

Leuit: 26.

Ego sum Dominus Deus tuus, non
habebis Deos alienos coram me: non
facies tibi sculptile, ut adores illud.

II. Non

CATHOLICORVM.

II.

Non assumes Nomen DOMINI
Dei tui in vanum.

Nec enim insontem habebit Dominus eum, qui as-
sumpserit Nomen Domini Dei sui frustra.

III.

Memento, vt diem Sabbati sancti-
fices.

IIII.

Honora Patrem tuum & matrem
tuam, vt sis longæuus super terram, quã
Dominus Deus tuus dabit tibi.

V.

Non occides.

VI.

Non moechaberis.

VII.

Non furtum facies.

VIII.

Non loqueris contra proximum

tuum

PARVVS CATHECH:
tuum falsum testimonium.

IX.

Non concupisces uxorem proximi tui.

X.

Non domum, non agrum, non seruum, non ancillam, non bouem, non asinum, & vniuersa quæ illius sunt.

Quid sibi vult primum Præceptum, Non habebis Deos alienos?

Exod: 32.

Deute: 18.

& 19.

Eccle: 34.

Matth: 4.

Prohibet ac damnat idolatriam, seu cultum falsorum Deorum, artem Magicam, uel diuinatoriam, obseruationes superstitiosas, omnem deniq; cultum impium. Et diuerso autem requirit, ut vnum Deum Optimum Maximum credamus, colamus, & inuocemus.

Licetne sanctos colere & inuocare?

Licet: non ad eum quidem modum, quo

CATHOLICORVM.

quo iubemur Deum colere & inuocare, tanquam Creatorem & Redemptorem, & largitorem bonorum omnium: at longe inferiori gradu, nimirum veluti lectissimos Dei amicos, nostrosq; apud ipsum intercessores & patronos.

Damasc.

libro 4.

Cap: 16.

Ioan: 5.

Huic ne Præcepto aduersatur usus imaginum
Christi ac Sanctorum?

Nequaquam: quia præcepto huic,
Non facies tibi sculptile, causa mox
additur, vt adores illud: videlicet Ethnicorum more, qui falsorum Deorum statuunt simulachra, & idola sua im-
piè colunt. Nos autem in imaginibus Christum & Sanctos, quos repræsentant, pio à moribus tradito more veneramur.

Damasc.

Lib: 4.

Gregori.

li: 6. Epistol.

synod.

Nicena.

Quid secundum prohibet, Non assumes nomen
Dei tui in uanum?

C

Vetat

PARVVS CATECH:

Leuit: 19. *V*etat abusum diuini nominis, &
Eccle: 27. irreuerentiam, quæ committitur à per-
Hier: 4. iuris, blasphemis, per Deum, Sanctos,
Math: 5. uel creaturam aliquam absque graui
causa, veritate ac reuerentia iuran-
tibus.

Quid imperat tertium præceptum, Memen-
to ut diem Sabbati sanctifices?

Leuit: 23. *V*ult Sabbatum, seu diem festum
Hier: 17. in Ecclesia pijs operibus celebrari:
Numc: 15. quod sit adeundo templum, & audien-
do Missam. Laborare autem, & oc-
cupationibus deditum esse seruilibus,
plane interdicat.

Quid iniungit quartum, Honora Pa-
trem & Matrem?

*V*t his, qui secundum Deum ri-
tæ nostræ sunt authores, reuerentiam,
Ephes: 6. obedientiam, opemque præstemus, ac
Colos: 3. omni demum officij genere illis ipsis sas-
tisfa-

CATHOLICORVM.

tisfaciamus. Deinde iubet, ut Magi-
 stratus cum Ciuiles, tum Ecclesiasticos
 parentum & maiorum loco habeamus,
 illorum dicto lubentes pareamus, &
 reuereamur potestatem atq; authori-
 tatem.

Rom: 13.
 Hebr 13.
 2. Petr. 2.

Qua ratione potestatem & authoritatem Eco-
 clesiasticam reuerebimur?

Videlicet, si sacris & Oecume-
 nicis Concilijs, si receptis Apostolo-
 rum ac Patrum institutis ac decretis,
 si probatis maiorum consuetudinibus:
 deniq; si summis Ecclesie Pastori-
 bus ac PONtificibus, tribuerimus:
 quam singularem illis debemus obser-
 uantiam, obedientiamq;. Vbi vel maxi-
 me peccant, qui cultum diuinum & san-
 ctiones, Cæremoniasq; ECCLE-
 siasticas conuellunt, atq; contemerant:

C ij

tum

PARVVS CATECH:

tum qui Synodis & Pontificibus ob-
trectant, ac in Sacerdotum Iura &
Templa inuolant, sacra profanantes.

Quid sibi uult quintum Præceptum, Non occides?

Math: 5. Prohibet vim externam, eadem &
Deute: 5. iniuriam omnem, quæ corpori & vitæ
proximi adferri possit. Adhuc iram,
odium, rancorem, indignationem, &
quosuis affectus ad proximi læsionem
quouis modo spectantes, excludit & e-
liminat.

Quid uetat sextum, Non mœchaberis?

Fornicationem, adulterium, & ob-
1. Cor: 6. scænos illegitimosq; concubitus: tum
Math: 5. quicquid honestati, verecundiæ, & in-
Ephef: 5. genuo pudori aduersatur. Nam &
2. Thef 4 qui uiderit mulierem ad concupiscen-
Hebr: 13. dum eam, iam mœchatus est eam in
corde suo, dicit Christus Dominus.

Quid Præcepto septimo cauetur, Non furtum facies?

Omnis

CATOLICORVM.

Ob- Omnis rei alienæ illicita contre- 1. Cor: 6.
 O- clatio & vsurpatio: vt sit in furto, ra- Ephes: 4.
 S. pina, vsura, lucris iniustis, dolis malis, 1. Thes: 4.
 les? & iniquis contractibus: demum qui-
 t & busuis commitationibus & distribu-
 vitæ tionibus, quibus Christiana Charitas
 am, læditur, & proximus circumuenitur.
 O

nem Quid in octauo agitur, Non loqueris contra proxi-
 e- mum tuum falsum testimonium?

Interdicitur testimonium falsum, Exodi 13.
 mendacium, & omnis lingue contra Ephes: 4.
 ob- proximū abusus: vt est in susurroni- Iacobi 4.
 tum bus, detractoribus, maledicis, adula- 1. Petr: 2.
 in- toribus, mendacibus, ac periuris.

O- Quid postrema duo Præcepta, Non concupisces
 en- uxorem, nec rem proximi?

in Vetant concupiscentiam vxoris, Math: 5.
 S. ac rei alienæ: quoniam quod alienum Deute: 5.
 cies? est, haud solum iniuste & prolibidi- 1. Thes: 4.
 mnis

PARVVS CATECH:

ne nostra occupare non licet, sed ne voluntate quidem ad illud appetendum ferri debemus: ita, vt nostris rebus contenti absq; omni inuidia, aemulatione et cupiditate viuamus.

Quæ summa est Preceptorum Decalogi?

1. Ioan: 5.

Exod. 20.

Nimirum, vt **DEUS** & **Proxi-**
mus sincere diligantur: cuius rei sym-
bolum fuit in duas tabulas Decalogi à
Deo facta distinctio. In priore qui-
dem tabula tria docentur, quæ ad Cha-
ritatem Dei: in secunda verò septem,
quæ ad dilectionem proximi spectant,
explicantur.

Qua ratione Precepta Primæ Tabulæ
Charitatem Dei edocent?

Quod tollunt & prohibent vitia
cultui, honoriq; Dei maxime contra-
ria, idololatriam, apostasiam, hære-
sim, periuriam, superstitiones: admo-
nent

nent autem verum primumq; Dei cul-
tum, corde, ore, ac opere fideliter ex-
hibendum esse: quod ubi fit, solus ve-
rus Deus cultu latriæ colitur & ado- Ephes: 4.
ratur.

Quomodo Præcepta secundæ tabulæ Charita-
tatem Proximi explicant?

Eo ipso, quod nostrum erga pro-
ximum officium ordinè complectuntur:
videlicet, ut non solum maiores honore- Ad Tit: 2.
mus, sed etiam opere, verbis, ac volun- 1. Cor: 13.
tate prodesse omnibus, & nocere ne-
mini studeamus: siue corpus proximi,
siue persona iuncta coniugio, siue bona
fortunæ considerentur.

Que summa est Præceptorum de Pro-
ximo diligendo?

Hæc ipsa nimirum: Quod tibi non
uis fieri, alteri ne feceris. Omnia ve- Math: 7.
ro quæcunq; vultis ut faciant vobis bo-

C iiij

mines,

PARVVS CATECH:

Mat 18. mines, & vos facite illis. *Hæc est*
& 23. *enim Lex & Prophetæ.*
Prouer. 1.

Sunt ne præter Decalogum præcepta?

Sunt utiq; nec solum vtiliter illa
verumetiam necessario obseruanda,
præsertim Ecclesiæ præcepta: cui
veluti Sanctissimæ Matri Sponsæq;
Christi, aures et mentes præbere Ca-
tholici filij omnes debemus.

Quot sunt Præcepta ECCLESIAE?

Præcipua quinque numerantur.

I.

Conciliū Statutos Ecclesiæ festos dies cele-
Lugdun. brato.

II.

Conciliū Sacrum Missæ officium diebus
Agathen. festis reuerenter audito.

III.

Cano: A. Indicta certis diebus ieiunia, & a
postol: 68. quibusdam cibis abstinentiâ obseruato.
Conciliū
Gangren.

III. Pec-

CATOLICORVM.

IIII.

Peccata tua Sacerdoti proprio, ^{CONCILIUM}
aut alteri cum eius licentia, ^{LATERAN.} singulis an-
nis confitetur.

V.

Sacrosanctam Eucharistiam, vt ibidem,
minimum semel in anno, idq; circa fe-
stum Paschæ, sumito.

Quem fructum affert horum obserua-
tio Præceptorum?

Hæc atq; id genus alia Ecclesiæ
tum instituta, tum præcepta: primum
fidem, humilitatem, & obedientiam
Christianam exercent: deinde cultum
diuinum, honestam disciplinam, &
publicam tranquillitatem alunt, con-
seruant, & ornant, eoq; mirifice con-
ferunt, vt decenter & ordine cuncta
in Ecclesiâ peragantur, præterquam
C v quod

PARVVS CATECH:

1. Cor. 13. quod æternam vitam meremur, si illa
ex charitate obseruemus.

CAPVT QVARTVM.
De Sacramentis,

Quid est SACRAMENTVM?

Auglib. 3. *Est inuisibilis gratiæ signum visi-*
dedoctrina Christi. *bile, ad nostram sanctificationem di-*
et Catech. *uinitus institutum. Aliud est enim quod*
Rud. *in Sacramento videmus, aliud quod in*
Ambrosi. *eo accipimus. Signum videmus exter-*
libro 4. *num, occultam verò & spiritualē gra-*
de Sacra. *tiam, quæ res dicitur Sacramenti, ac-*
CONCiliū *cipimus.*
Florentis
num &

LATERA
nense.

Quot sunt Sacramenta?

CONCiliū *Septem, quæ à Christo Domino*
FLOrentis *instituta, ab Apostolis tradita, & in*
num, Con. *Ecclesia Catholica semper conserua-*
stantinum *ta, ad nos vsque peruenerunt.*
O Tridē
tinum.

Sunt

CATHOLICORVM.

Sunt autem hæc : Baptismus, Confir-
matio, *EV* Charistia, Pœnitentia,
Extrema Vñctio, *OR*do, Matri-
monium.

Quare Sacramenta ueneranda, & summo in-
pretio habenda sunt ?

Primum quidem, quia à Deo & CONCILIÛ
Christo Domino in Lege noua insti- FLORENT.
tuta : deinde, quia gratiam Dei nobis
necessariam eamq; vberissimam non mo-
do significant, verumetiam ceu vasa
quadam sacra Diuini spiritus conti-
nent, & ritè suscipientibus conferunt :
adhæc, quoniam aduersus peccatum
præsentissima sunt remedia, seu diui-
na medicamenta nostri Samaritani : Luca 10.
postremo, quia bonis gratiam habenti-
bus, eam ipsam conseruant, augent,
amplificant.

Cur

PARVVS CATECH:

Cur Sacramentis Ceremonie solennes &
Ecclesiasticæ adhibentur?

Multis profectò & grauibus de
causis. Primum, vt Sacramentorum
administrationem spectantes admone-
amur, nihil hic prophanum, sed arca-
na quædam, & diuinis plena mysterijs
geri, quæ singularem reuerentiam exi-
gant. Deinde, vt ad Sacramenta ipsa
accedentibus, cultum promoueat inte-
riorem, quem DEUS præcipue postu-
lat: & cuius veluti signa, testimonia,
exercitia sint Cæremoniæ.

Præterea, vt Sacramenta ministran-
tes, maiori cum dignitate & fructu,
munus suum obeant: dum veteris Ec-
clesiæ institutis, sanctorumq; Patrum
vestigijs, fideliter inhaerent. Constat
etenim huiusmodi Cæremonias ple-
rasq; inde à temporibus Apostolorum
per con-

CATHOLICORVM.

per continuam successionem ad nos usque
in Ecclesia perseverasse. His demum
retinetur honesta religiosaque discipli-
na, his fouetur publica tranquillitas,
qua sæpè ritum externorum aut immu-
tatione, aut innouatione grauiter inter-
turbatur.

Quid est BAPTISMVS?

Primum maximeque necessarium
Legis nouæ Sacramentum, quod semel
in aqua confertur: quo spiritualiter re-
nascimur, & peccatorum plena remis-
sione percepta, in filios Dei adopta-
mur, hæredesque vitæ cœlestis ascribi-
mur.

Ioan: 3.

Ad Tit. 3.

Roma: 6.

Galat: 3.

Quid est CONFIRMATIO?

Est Baptizatis collatum ab Epi-
scopo Sacramentum, in quo per sanctū
Chrisma & verba sacrosancta con-
fertur gratia, & robur SPIRITUS

Acto: 8.

et 19.

Conciliū

Florētīn.

AVrelia,

Mellen.

tus ad

PARVVS CATECH:

tus additur, tum ad firmiter creden-
dum, tum ad nomen Domini quando sic
est opus, liberè confitendum.

Quot sunt precipua de Eucharistia doctrina
Capita seitu necessaria?

Quinq. Primum est, eius veritas,
Alterum, Panis & Vini in CHri-
sti Corpus & Sanguinem conuersio.
Tertium, adoratio debita. Quartum,
eius oblatio. Quintum & postremum,
eiusdem sumptio.

Que est ueritas Sacramenti Eucharistia?

Math 26.

Marci 14.

Luce 22.

Ioan: 6.

1. Cor: 10.

& 11.

CONciliū

Lateranē.

Ephesinū

Constant.

Nimirum hæc: Christum verum

Deum ac hominem verè ac integrè in

hoc Sacramento contineri, & nobis

adesse ubi Sacerdos rite ordinatus,

Panem & Vinum verbis illis arca-

nis, & à Christo traditis, consecrarit.

Que fit conuersio per uerba illa, quibus hoc
Sacramentum Sacerdos consecrat?

Ea, vt

CATHOLICORVM.

Ea, vt per ipsa verba operante Math: 26.
CHristo, Panis & Vinum, in Cor- Et loca iā citata superius.
 pus & Sanguinem **DOM**INI conuer-
 tiantur ac transsubstantientur, atq;
 ita PAnis & Vinum esse desinane
 in Eucharistia.

Quæ Sacramento huic debetur adoratio?

Eadem sanè quæ Christo Domi- Math: 4.
 no, ac æterno **DEO** deo-ur, quippe Apoc: 14.
 quem illic præsentem agnoscimus. Psalm: 98.

Ideoq; religioso cùm corporis, tum a-
 nimi cultu, vt par est, hoc Sacramen-
 tum supplices veneramur. Et 24.

Quare censetur hoc Sacramentum oblatio?

Quia est Legis nouæ sacrificium Malac: 1.
 et oblatio munda, cruentis Legis lu- Danie: 12.
 daicæ sacrificijs incruenta succedens, Psal: 102.
 quæ pro viujs ac defunctis Christi fi- 1. Cor: 10.
 delibus in Missa offertur ac celebra- Cano: A-
 tur. Vnde fit, in Eucharistia non so- post: 3. &
 lum à 8. Concil,
Nicænum et Ephes:

PARVVS CATECH:

Math: 26.
Hebr: 5. lūm à fideli populo sumatur, sed etiam
pro peccatis à Sacerdotibus ad Do-
minicæ passionis ac mortis continuam
commemorationem quotidie immoletur
semperquē oblata fuerit in Ecclesia
DEI.

Quid in Sacramenti huius sumpti-
one seruandum?

Conciliū
Constant.
& Basil:
Luce 24.
Acto: 2.
& 10.
Chriso: in
Matheū.
Theophi.
Beda. Quod fides & authoritas sanctæ
matris Ecclesiæ docet: videlicet Chri-
stiano laico sat esse, sub vna specie Pa-
nis totum Christum accipere: & ex
hac sumptione consequi, vt, qui non in-
dignè accesserit, ingentem Dei grati-
am, ac æternam quoq; vitam obtineat,
qui verus ac integer Sacramenti hu-
ius fructus existit. Eoq; sit efficacior,
quò sapius sacra & salutaris illa com-
munio dignè iteretur.

Quid est POENITENTIA?

Est

CATHOLICORVM.

Est secunda post naufragium tabula, & necessarium relapsis Sacramentum, in quo remissio peccatorum, et à Regis petitur, et à Sacerdotibus tribuitur.

Ioan: 20.

Iacob 5.

Conciliū

Florentin.

Quot sunt partes & actiones Pœnitentiæ?

Tres, Contritio vel dolor animi, Psalm 50, peccata sua detestantis & ad vitam meliorem adspirantis. Confessio, seu peccatorum suorum coram Sacerdote facta explicatio: & Satisfactio denique, seu vindicta punitioque criminum de seipso sumpta, ad præstandos fructus dignos Pœnitentiæ.

Iacobi 5.

Math: 5.

Quid est extrema Vnctio?

Est Sacramentum quo ægroti per oleum sacrum, & verba Christi in magnis morbi molestiis releuantur, vt felicius ex hoc mundo demigrent, & corpora etiam si ita expedit, sanantur.

Iacobi 5.

Conciliū

Florent.

D

Quid

PARVVS CATECH:

Quid est Ordo?

Math: 10. *Est Sacramentum, quo Sacerdo-*
1. Tim: 3. *tibus alijsq; Ministris Ecclesiæ pote-*
Ad Tit: 3. *stas confertur ad Ecclesiastica munia*
Acto: 13. *ritè decenterq; obeunda.*

Quid postremo est Matrimonium?

Gene: 21. *Sacramentum, quo vir ac mulier le-*
Math: 19. *gitime contrabentes indiuiduam vitæ*
1. Cor: 7. *societatem ineunt, gratiaq; diuina do-*
Ephes: 5. *nantur: tum vt soboles honestè & Ch-*
ristianè suscipiatur ac educetur, tū vt
foedæ libidinis, & incontinentiæ pecca-
tum declinetur.

Est ne inter Sacramenta discrimen?

Est sane: Baptismus enim, Con-
firmatio, & Ordo, semel collata nun-
quam iterantur, sicuti cætera. Item
Baptismus necessario suscipitur ab o-
mnibus, Eucharistia à ratione vtenti-
bus, & à relapsis Pœnitentia. At
est

CATHOLICORVM:

est arbitrium vti reliquis, modo nullum
contemnas aut negligas in tempore.

CAPVT QVINTVM,

De officijs Iusticiæ Christianæ.

Quot sunt officia Iusticiæ Christianæ?

Hæc duo: Declina a malo siue a peccato, & fac bonum, siue officium Iusticiæ.

Psalm: 36.
1. Ioan: 7.
Esaia 1.

Qui potest homo cauere peccatum, & bonum
facere, seu prestare Iustitiam?

Non per se quidem, sed Christi gratia ac spiritu instructus christiāus potest ac debet, quantum huius quidem vitæ status admittit, iuste viuere, & legem implere.

Ioan: 1.
2. Cor: 7.
Luca 1.
Roma: 8.
Ad Tit 2.

Quotuplex peccatum est?

Duplex: Originale & Actuale.

Quid est Originale?

Quod ab ortu nobis congenitum, Rom: 6.

Dij per Ba-

PARVVS CATECH:

per Baptismū in Christo condonatur.

Quid Actuale?

Actor: 2. Dictum, factum, vel concupitū cō-
tra vel præter legē Dei, aut Ecclesiæ.

Quotuplex Actuale?

Duplex: Mortale, sic dictum, quia
mortem animæ præsentem affert, A-
Ephes: 18. nima enim quæ peccauerit, ipsa mori-
Iacobi 1. etur. Et Venale, ut cui venta facile
tribuitur: sine quo ne à iustis quidē hic
viuitur.

Quibus gradibus ad peccatum deducimur?

Prou: 11. His tribus: Sug gestione, delecta-
t. Ioan: 1. tione, consensu, seu deliberata volunta-
te peccandi.

Qui sunt supremi gradus peccantium?

Eorum, qui scientes ac prudentes
ex mera peccat malitia, & qui eti-
am de peccato ipso gloriantur, & qui
benè monentibus obstrepunt, ac salu-
taria

CATOLICORVM.

taria consilia prorsus contemnunt.

Quare peccatum fugiendum?

Quia Dominum Deum offendit, Psalmos.
ideoq; summum bonum eripit, & sum- Roma: 2.
mum affert malum peccanti, dum diui-
nam tollit fruitionem nunquam recupe- Roma: 6.
randam, & poenas ærumnasq; accersit
sempiternas.

Quæ dicuntur peccata capitalia?

Illa ex quibus veluti capitibus et De his
fontibus omnia alia peccata profici- Greg: libi
scuntur. 3. Moral.

Quot sunt peccata capitalia?

Septem: Superbia, Auaritia, Lu-
xuria, Inuidia, Gula, Ira, Acedia.

Qua ratione vitari & uinci hæc peccata possunt?

Si Iesu Christi gratia cooperere- 2. Petr: 3.
mur, peccatorum damna & pericula
considerantes, & virtutes septem his
peccatis contrarias exercentes.

D iij

Quæ

PARVVS CATECH:

Quæ uirtutes peccatis capitalibus aduersantur?

He septem: Humilitas, Largitas, Castitas, Benignitas, Temperantia, Patientia, Deuotio, seu sedula pietas.

Quæ peccata in Spiritum sanctum committi dicuntur?

Math: 12.

Ea, quæ sua malitia sic diuinam excludunt gratiam, ut neq; in hoc seculo, nisi ægrè admodum, neq; in futuro remittantur.

Quot sunt peccata in Spiritum sanctum?

Sex: Præsumptio de misericordia Dei, vel de impunitate peccati: Desperatio, Agnitæ veritatis impugnatio, Fraternalis charitatis inuidetia, Obstinatio, & Impœnitentia.

Quæ peccata in cælum clamare dicuntur?

Gene: 18.

Quæ per se vehementer abominanda sunt, & aperte humanæ charitatis iu-

CATHOLICORVM.

tis iura violant, unde vindictam clama-
re in sacra scriptura perhibentur &
horrendis sæpè modis in hac vita diui-
nitis vindicantur.

Quot sunt peccata in cœlum clamantia?

Hæc quatuor: Homicidium vo- Genes: 4.
Exodi 23.
luntarium, Peccatum Sodomiticum,
Oppressio pauperum, viduarum, atq;
pupillorum, demum merces operario- Iacobi 5.
rum defraudata.

Que peccata dicuntur aliena?

Ea, quæ ab alijs quidem committun- Psalm: 12.
tur, sed nobis interim authoribus vel
quoquo pacto adiutoribus, aut saltem
non impredientibus, ut idcirco nobis e-
tiam imputentur.

Quot modis aliena peccata nobis imputantur?

Novem his modis: consilio, iussio-
ne, consensu, irritatione, laudatione
seu adulatione, reticentia culpa alie-

D iij na, con-

PARVVS CATECH:

ne, conuiuentia, vel indulgentia, rei alienae participatione, ac praua facti alieni defensione.

Quae dicuntur opera Carnis?

Ea, quae homines secundum carnem viuentes, & à Dei filiis spiritualibus degenerantes, committere solent.

Quae sunt opera Carnis?

Paulus ea recenset in hunc modum:
Galat. 5. Manifesta sunt opera carnis, quae sunt:
Fornicatio, immundicia, impudicitia, luxuria, idolorum seruitus, veneficia, inimicitiae, contentiones, emulationes, rixae, dissensiones, sectae, inuidiae, homicidia, ebrietates, comestiones, & his similia, quae praedico vobis, sicut praedixi: quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.

Est ne satis Christiano malum fugere, & à peccato declinare?

Nequa-

CATOLICORVM.

Nequaquam, sed præterea bonum
agere, & virtutes exercere necesse
est, alioqui scienti bonum & non faci-
enti, peccatum est illi.

psalm: 36.

Esaie 1.

Rom: 12.

Iacobi 4.

Quid boni faciendum est Christiano?

In genere quidem, quicquid boni,
lex naturalis, diuina vel humana præ-
cipit & ostendit. In specie verò, pro
sua quisq; vocatione præstare officium
& acceptæ Dei gratiæ, cooperari cū
gratiarum actione debet. Omnis enim
arbor, quæ non facit fructum bonum, ex-
cidetur, & in ignem mittetur.

1. Cor: 7.

Ephes: 4.

2. Cor: 6.

Colos: 2.

Math: 3.

& 7.

Quæ sunt præcipua bonorum operum genera?

Ea, quibus sobriè, iustè, pieq; viu-
tur in hoc sæculo, & per quæ: itidem
iusti magis magisque iustificântur, et San-
cti in dies sanctificantur.

Ad Tit: 8.

2. Cor: 7.

Iacobi 2.

Apoc: 21.

Quotuplicia sunt hæc operum bonorum genera?

Triplicia: vt potè, leiunium, Elee-
D v mosina,

Math: 6.

PARVVS CATECH:

Tobie 12. *mosyna seu misericordia, & Oratio:*
de quibus ita legimus: Bona est Ora-
tio cum Ieiunio & Eleemosyna.

Quis est fructus bonorum operum?

Habent ea promissionem ac mer-
cedem huius & aeternae vitae, DE um
cedem huius & aeternae vitae, DE um
Exod. 32. placant, gratiam conseruant et augent,
Iona 2. denique Christiani hominis vocationem
2. Cor. 7. certam faciunt, atque consummant.
2. Petr. 1.

Quid est ieiunium?

Conciliū Mogunti-
c. 35. & praescriptum Ecclesiae carnibus absti-
Braca: 2. nere & saltem vnica cibi refectiōe in
6. 2. die, contentum viuere frugaliter. Sed si
generatim hoc nomen accipias: ieiun-
ium, est corporis quaedam castigatio
pie suscepta, ut uel caro spiritui subijci
atur, uel obedientia exerceatur, uel
Dei gratia impetretur.

Quid est Oratio?

Est

*Est mentis in Deum eleuatio, per Damasum
quam vel mala deprecamur, vel bona
nobis alijsq; petimus, vel Deo benedi-
cimus.*

Quid est Eleemosyna, seu misericordia?

*Est beneficium, quo alterius mise-
rie ex commiserationis affectu subue-
nimus.*

*Quotuplex genus est Eleemosynæ, seu
misericordiæ?*

*Duplex: alia quippe sunt opera Math: 5.
misericordiæ corporalia, alia verò spi- Vide Ca:
ritualia: quoniam vel ad corporalem, distinct 45
vel ad spiritualem miseriam proximi
subleuandam spectant. 86.*

Quot sunt opera misericordiæ Corporalia?

*Septem: Esurientes pascere, Po-
tum dare sitientibus, Operire nudos,
Captiuos redimere, ægrotos inuisere,
Hospitio peregrinos suscipere, mor-
tuos sepelire.*

Quot

PARVVS CATECH:

Quot sunt opera misericordie spiritualia?

1. Theſ: 5. Sunt & ipsa ſeptem: vti, Peccan-
Iacobi 5. tes corrigere, Ignorantes docere, Du
1. Theſ: 5. bitantibus recte conſulere, Pro ſalute
Roma: 15. proximi Deum orare, conſolari mœ-
Math: 6. ſtos, Ferre patienter iniurias, Offen-
& 18. ſam remittere.

Quæ ſunt uirtutes omnium præcipuæ?

Post Theologicas quidem illas,
de quibus dictum eſt, Fidem & Spem,
& Charitatem, præcipue ſunt Cardi-
nales, quæ Chriſtianos cum primis de-
cent.

Quæ dicuntur Cardinales Virtutes?

Amb: lib: 2 Quæ tanquam fontes aliarum &
Offic: Au: cardinales, omnem honeſtæ vitæ ratio-
guſtin: de nem continent,
ſpiritu &
anima.

Quot ſunt Cardinales Virtutes?

Sapien: 2. Quatuor: Prudentia, Iuſtitia,
TEmperantia, Fortitudo, quibus in
Chriſto

CATHOLICORVM.

Christo consequitur homo, ut provide^{Ad Tit. 2.}
iuste, temperate, ac fortiter in omni vi-
ta degat, ac placeat Deo.

Quæ dicuntur dona Spiritus Sancti?

Septem illa, quæ super Christum, ^{Esaie 11.}
requieuisse Prophetæ testatur, & quæ ^{1. Ioan. 2.}
ab ipso ceu fonte omnis gratiæ in alios
deriuantur. ut, donum sapientiæ, donum
intellectus, consilij, scientiæ, fortitudi-
nis, pietatis, ac timoris Domini.

Quenam illa, quæ fructus Spiritus uocantur?

Ea, quæ pii secundum Spiritum vi- ^{Roma: 8.}
uentes operantur, & per quæ spiritua-
les à Cardinalibus dignoscuntur.

Qui sunt fructus Spiritus?

A Paulo Apostolo sic numeran- ^{Galat: 5.}
tur: Charitas, gaudium, pax, patientia,
longanimitas, bonitas, benignitas, man-
suetudo, fides, modestia, continentia cas-
titas.

Quæ

PARVVS CATECH:

Math: 5.
Leuit: 6.

Que dicuntur Beatitudines Euangelicæ?
Ille, propter quas in Euangelio
etiam hi, qui miseri prorsus ac infœ-
lices vidētur, beati ac fœlices pronun-
tiantur.

Quot sunt Euangelicæ Beatitudines?
Octo, quas ita CHristus in monte
tradidit.

I.

Beati pauperes Spiritu, quoniam
ipsorum est regnum cœlorum.

II.

Beati mites, quoniam ipsi posside-
bunt terram.

III.

Beati qui lugent, quoniam ipsi con-
solabuntur.

IIII.

Beati qui esuriunt, & sitiunt iusti-
tiam, quoniam ipsi saturabuntur.

V. Beati

CATOLICORVM.

V.

Beati misericordes, quoniam ipsi
misericordiam consequentur.

VI.

Beati mundo corde, quoniam ipsi
Deum videbunt.

VII.

Beati pacifici, quoniam filij Dei
vocabuntur.

VIII.

Beati qui persecutionem patiuntur
propter iustitiam, quoniam ipsorum est
regnum cœlorum.

Quæ dicuntur Evangelica consilia?

Videlicet, quæ per Euangelium Math. 17.
non tanquam ad salutem necessaria, sed
veluti suscipiētibz magis expedita atq;
utilia, a Christo non precipiente
quidem, sed consulente proponuntur.

Quot

PARVVS CATECH: CATHOL.

Quot sunt Evangelica consilia?

Principalia tria sunt: nimirum,

Acto: 4. *Paupertas voluntaria, Castitas perpe-*
Math: 19. *tua, & obedientia integra, quæ pro-*
pter DEum homini religiosè exhibe-
tur.

Quæ hominis nouissima dicuntur?

Ea, quæ homini ad extremum ac-
cidunt, vt Mors, Iudicium, Infernus,
& cœlestis gloria, de quibus ita dixit
Eccles: 4. *Sapiens: In omnibus operibus tuis*
memorare nouissima tua, et in
æternum non peccabis.

Testimo-

TESTIMONIA SCRIPTURAE SACRAE

*Contra Hæreticos in promptu
semper habenda.*

Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse per-
spexeris, inter sanguinem & sanguinem, causam Deute. 7.
& causam, lepram & non lepram, & iudicium intra
portas tuas uideris uerba uariari, surge, & ascende ad
locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, ueniesq; ad
Sacerdotes Leuitici generis, et ad iudicem qui fuerit il-
lo tempore: queresq; ab eis, qui indicabunt tibi iudicij
ueritatem, & facies quodcunq; dixerint, qui præsunt
loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta le-
gem eius, sequerisq; sententiam eorum, nec declinabis
ad dextram, neq; ad sinistram.

Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: mas Deute. 31.
iores tuos, & dicent tibi.

Hæc dicit Dominus: State super uias & uidete, & Hiere. 6.
interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & am-
bulate in ea & inuenietis refrigeriũ animabus uestris.

Audi fili mi disciplinam patris tui, & ne dimittas
legem matris tuæ, ut addatur gratia capiti tuo, & tora Proue. 1.
ques collo tuo.

Conserua fili mi præcepta patris tui, & ne dimita-
tas legem matris tuæ: liga eam in corde tuo iugiter, & Proue. 22.
circumda gutturi tuo,

E

Ne transa

TESTIMONIA

- Prouer: 6.** Ne transgredieris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui.
- Eccle: 3.** Non te praterat narratio seniorum: Ipsi enim didicerunt à patribus suis. Ab ipsis discas intellectum, & in tempore necessitatis dare responsum.
- Math: 24.** Videte, ne quis uos seducat: surgent enim multi Pseudo Prophetæ, & seducent multos. Tunc si quis uobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut ecce illic, nolite credere. Et quoniam abundabit iniquitas refrigescet charitas multorum. Qui autem perseuerauerit usq; in finem hic saluus erit: Si ergo dixerint uobis: Ecce in deserto est, nolite exire: ecce in penetralibus, nolite credere.
- Luce 10.** Qui uos audit, me audit: qui uos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.
- Math: 23.** Omnia ergo quæcunq; dixerint uobis seruate & facite: secundum opera uerò illorum, nolite facere. Dicunt enim, & non faciunt.
- Math: 16.** Et ego dico tibi: quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni cælorum, & quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatum et in cælis: et quodcunq; solueris super terram, erit solutum & in cælis.
- Luce 22.** Simon, ecce Sathanas expetiuit uos, ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogaui pro te, ut non deficiat fides tua.
- Ioan: 21.** Simon Ioannis diliges me? Pasce agnos meos, Pasce oues meas. Et ecce

SCRIPTURAE 3.

Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus, usq; ad Math: 22.
consumationem seculi.

Paracletus autem Spiritus sanctus quem mittet Pater Ioan: 14.
ter in nomine meo, ille uos docebit omnia & suggeret
uobis omnia, quaecunq; dixerō uobis.

Si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Eth: Math: 18.
nicus & publicanus.

Fuerunt uero & Pseudo prophetae in populo, sicut 2. Pet: 2. 9.
& in uobis erunt magistri mendaces, qui introducent
sestas perditionis & multi sequentur eorum luxurias
per quos uia ueritatis blasphemabitur, qui in errore
conuersantur, libertatem illis promittentes, cum ipsi
serui sint corruptionis. Et ibidem.

Hoc primum scientes, quod uenient in nouissimis die
bus in deceptione, illufores, iuxta proprias concupiscen-
tias ambulantes.

Hoc est mandatum, ut quemadmodum audiistis ab 2. Ioan.
initio, in eo ambuletis. Multi enim seductores exierunt
in mundum. Omnis qui recipit & non permanet in do-
ctrina Christi, Deum non habet.

Erit tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt 2. Tim: 4
sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros pruri-
entes anribus.

Rogo autem uos fratres, ut obseruetis eos, qui dis- Rom: 16.
sentiones & offendicula praeter doctrinam, quam uos
didicistis, faciunt: & declinate ab illis. Huiusmodi
enim Christo Domino non seruiunt, sed suo uentri &

TESTIMONIA.

per dulces sermones & benedictiones, seducunt corda innocentium.

2. Thef: 3. Denuntiamus autem uobis fratres, in nomine Domini nostri Iesu Christi ut subtrahatis uos ab omni fratre ambulante inordinate, & non secundum traditionem, quam acceperunt à nobis.

2. Thef: 2. Itaq; fratres, state & tenete traditiones quas didicistis, siue per sermonem siue per epistolam nostram.

1. Cor: 11. Oportet Hereses esse, ut & qui probati sunt, manifesti fiant in uobis.

Titum 1. Hereticum hominem post unam & secundam correptionem deuota, sciens quia subuersus est: qui eiusmodi est, & delinquit, cum sit proprio iudicio condemnatus.

1. Cori: 11. Si quis uidetur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus: neq; Ecclesia Dei.

1. Tim: 3. Hec tibi scribo, ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conuersari, quæ est Ecclesia Dei uiui, columna & firmamentum ueritatis.

Hebr: 13. Doctrinis uarijs & peregrinis nolite abduci: Obedi-
dite præpositis uestris, & subiaccete eis.

1. Tim: 6. O Timothee, depositum custodi, deuotans prophetas uocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quamquidam profitentes, circa fidem exciderunt.

2. Ioan: 1. Si quis uenit ad uos & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec Aue ei dixeritis.

Iudas A. postolus. Vos autem charissimi, memores estote uerborum
quæ

SCRIPTURAE S.

que praedicta sunt ab Apostolis Domini nostri IESU Christi, qui dicebant nobis: quoniam in nouissimis temporibus uenient illusores, secundum desideria sua ambulantes in impietatibus: Hi sunt, qui segregant semet ipsos, animales, spiritum non habentes: Hi sunt murmuratores querulosi, secundum desideria sua ambulantes, & os eorum loquitur superbiam.

B. Augustini sententiae tres,
notatu dignissimae.

Firmissime tene, & nullatenus dubites non solum omnes Paganos, sed etiam Iudeos, Hereticos, atque Schismaticos, qui extra ECCLESIAM Catholicam praesentem finiunt uitam, in ignem aeternum ituros, qui peratus est Diabolo & Angelis eius.

Firmissime tene, & nullatenus dubites, quemlibet Haereticum siue Schismaticum in nomine patris, & Filij, & Spiritus sancti baptizatum, si Ecclesiae Catholicae non fuerit aggregatus, quantascunq; eleemosinas fecerit, & si pro Christi nomine etiam sanguinem fuderit, nullatenus posse saluari. Omni enim homini, qui Ecclesiae Catholicae non tenet unitatem, neque Baptismus, neque eleemosina quamlibet copiosa, neque mors pro nomine Christi suscepta, proficere poterit ad salutem, quamdiu in eo Haeretica uel Schismatica

I.
Lib: de Fi
de ad Pe
trum.

II.

TESTIMONIA SCRIPTURAE S.

prauitas perseuerat, quae ducit ad mortem.

III.

Firmissime tene et nullatenus dubites, non omnes qui intra Ecclesiam Catholicam baptizantur, accepturos esse uitam aeternam: sed eos qui percepto baptizmate, recte uiuunt, id est, qui abstinuerunt se à uitijs & concupiscentijs carnis. Regnum enim coelorum sicut Infideles, Hæretici, atque SCHismatici non habebunt, sic CATHOLICI criminosi possidere non poterunt.

.. ..

SIT NOMEN DOMINI BENEDI-
CTVM IN SECVLA.

PRECES

S.
nes qui
bturos
mate,
r cona
cut

PRECES HORARIAE DE AETERNA DEI SAPI

ENTIA IESV CHRISTO DOMI

*no nostro, quibus singulis prae-
mittitur hic versiculus:*

Salutem mentis & corporis, donet nobis I E.
S V S sapientia Patris.

AD MATVTINAS.

D O Mine labia mea aperies:
Et os meum annuntiabit laudem tuam.

Deus in adiutorium meum intende:

Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto:

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in
secula seculorum, Amen. Alleluia.

A Septuagesima usque ad Pascha, dicitur: Lau-
tibi Domine, Rex aeternae gloriæ.

Inuitatorium.

Aeternae sapientiae fontem adoremus.

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Psalmus.

CES
V Enite exultemus Domino, iubilemus Deo sa. Psalm. 74.
lutari nostro: praecupemus faciem eius in

E iij

confe.

PRECES

confessione, & in psalmis iubilemus ei.

Aeternae sapientiae fontem adoremus:

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Quoniam DEVS magnus Dominus, & Rex magnus super omnes Deos, quoniam non repellet Dominus plebem suam: quia in manu eius sunt omnes fines terrae, & altitudines montium ipse conspicit.

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud, & aridam fundauerunt manus eius: uenite adoremus & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos, quia ipse est Dominus Deus noster: Nos autem populus eius, & oues pascuae eius.

Aeternae sapientiae fontem adoremus:

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Hodie si uocem eius audieritis, nolite obdurare corda uestra: sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto, ubi tentauerunt me patres uestri probauerunt & uiderunt opera mea.

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Quadraginta annis proximus fui generationi huic, & dixi semper, hi erant corde: ipsi uero non cognouerunt uias meas: quibus iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam.

Aeternae sapientiae fontem adoremus:

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Gloria Patri & Filio, & Spiritui sancto: Sicut erat in

HORARIAE.

erat in principio, & nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

Aeternae sapientiae fontem adoremus.

Et pro gloria nominis eius iubilemus.

HYMNVS.

Iesu dulcis memoria, dans uera cordis gaudia: sed super mel & omnia, eius dulcis praesentia.

Nil canitur suauius, auditur nil iucundius: nil cogitatur dulcius, quam Iesus Dei filius. D Bernardus.

IESUS spes poenitentibus, quam pius es petentibus: quam bonus te querentibus: sed quid inuenientibus?

Aeterna sapientia tibi Patrique gloria, cum Spiritu Paracleto, in sempiterna secula, Amen.

Psalmus.

Iubilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini eius, date gloriam laudi eius. Psalm: 65.

Dicite Deo, quam terribilia sunt opera tua Domine: in multitudine uirtutis tuae mentientur tibi inimici.

Omnis terra adoret te, & psalat tibi, psalmum dicat nomini tuo. (tui.)

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in Principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

Antiphona.

Sapientia edificauit sibi domum, excidit columnas Prouer: 2.

E V

septem

P R E C E S

septem, subdidit sibi gentes superborum, & sublimium
colla propria uirtute calcauit.

Versus.

Abacuc 3. Ego autem in Domino gaudebo.

Responsio.

Et exultabo in Deo Iesu meo.

Pater noster, &c. Et ne nos inducas: &c.

Iube Domine benedicere:

Iesus sapientia patris, depellat cuncta aduersantia
nobis, Amen.

L E C T I O P R I M A.

Hebræ. 1.

O Sapientia æterna splendor gloria, & figura
substantiæ patris: qui uniuersa de nihilo crea-
sti, & ut hominem ad paradisi gaudia reduceres, in
hanc uallem miseriæ descendisti, eiq; uiam redeundi per
tuam dulcissimam conuersationem demonstrasti, et pro
satisfactione cunctorum, tanquam agnus innocens Pa-
tri immolari uoluisti, aperi per tuam pretiosam mor-
tem cor meum, ut te R E G E M regum, & Dominum
dominantium, oculis integræ fidei semper aspiciam.
Pone meam in tuis uulneribus Philosophiam, in tuis sti-
gmatibus sapientiam, ut ulterius in te solo charitatis
libro, & morte tua proficiam, & omnibus mutabilibus
rebus deficiam ita ut ego, iam non ego, sed tu in me, &
ego in te indissolubili uinculo amoris æternaliter ma-
neamus.

Tu autem Domine miserere nostri, Deo gratias.

Responsio

H O R A R I A E.

Responsorium.

Emitte Domine sapientiam de sede magnitudinis
tue, ut mecum sit & mecum laboret: ut sciam quid ac- *Sapient. 9.*
ceptum sit coram te omni tempore.

Versus.

Da mihi Domine sedium tuarum assistentem sapien-
tiam: ut sciam quid acceptum sit coram te omni tem-
pore.

Iube Domine benedicere:

Aeterna sapientia illuminare dignetur sensus &
corda nostra, Amen.

LECTIO SECUNDA.

O Iesu mi dulcissime, & sapientia felicissima Ver-
bum Patris, principium & finis omnium genti-
um pijs oculis queso me intueri, quia pulvis sum & ca-
ro, sciens quod non sit uolentis neq; currentis, sed tui
Deus misericordis. Recogita obsecro amarissimam passi-
onem, quam pro me indigno peccatore pertulisti, & bo- *Roma. 7.*
nam uoluntatem à te inchoatam pie custodias.
O misericordis mea, ne derelinquas me. O refugium me-
um, ne discefferis à me. O liberator meus, intende in
adiutorium meum: & me huic mundo mortuum, in se-
pulchro tuo tecum sepelias, & ab omnibus inimicorum
insidijs abscondas: ut me à te, nec uita, nec mors, nec
ulla fortunæ sors separet: sed permaneat morte fortior
amor noster, nunc & in æuum. Tu autem Domine
miserere nostri: Deo gratias.

Respon-

PRECES

Responsorium.

Sapient:7. Da mihi Domine sedium tuarum asistricem sapientiam, & noli me reprobare à pueris tuis. Quoniam seruus tuus sum ego, & filius ancillæ tuæ.

Versus.

Mitte illam à sede magnitudinis tuæ, ut mecum sit, & mecum laboret. Quoniam seruus tuus sum ego, & filius ancillæ tuæ.

Iube Domine benedicere:

Dono sapientiæ & intellectus, impleat nos Spiritus sanctus, Amen.

Lectio Tertia.

O REFUGIUM meum, & liberator meus, per immensum amorem qui te in patibulo crucis amarissimam mortem pro me subire cōegit: peccata quæ ego immundus peccator commisi, misericorditer indulgeas, à committendis & à cunctis periculis in uulnere lateris tui piè me custodias: gressus meos in huius uitæ fluctibus ad sanctum finem dirigas: & ad conspectum gloriæ tuæ me peruenire concedas. Tu autem Domine miserere nostri: Deo gratias.

Responsorium.

Sapient:7. Super salutem & omnem pulchritudinem dilexi sapientiam, & proposui pro luce habere illam. Venerūt autem mihi omnia bona pariter cum illa.

Versus.

Prouer:7. Dixi sapientiæ, soror mea es, & prudentiam uocauit amica

H O R A R I A E

caui amicam meam; Venerunt autem mihi omnia bona
pariter cum illa.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa.

Ex Cantico Diui Ambrosii & Augustini.

Tu Rex gloriæ Christe.

Tu patris sempiternus es filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non hor-
ruisti uirginis uterum.

Tu de uincto mortis aculeo, aperuisti credentibus rea-
gna coelorum.

Tu ad dexteram Dei sedes, in gloria Patris.

Iudex crederis esse uenturus.

Te ergo quæsumus tuis famulis subueni, quos præ-
tioso sanguine redemisti.

Aeterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Saluum fac populum tuum Domine, & benedic hæ-
reditati tuæ.

Et rege eos, & extolle illos usque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in seculum, & in seculu-
lum seculi.

Dignare Domine die isto, sine peccato nos custodire

Miserere nostri Domine, miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos, quemada-
modum sperauimus in te.

In te

PRECES

In te Domine speravi, non confundar in eternum.

Amen.

AD LAVDES.

Versus.

Salutem mentis & corporis,

Responsorium.

Donet nobis Iesus sapientia patris.

Deus in adiutorium meum intende:

Domine ad adiuvandum me festina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc & semper, & in
secula seculorum, Amen.

Psalmus.

Psalm: 116.

Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum o
mnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia eius,
& veritas Domini manet in eternum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc & semper, & in
secula seculorum, Amen.

Antiphona.

Sapientia clamat in plateis: si quis diligit sapien
tiam ad me declinet, et eam inueniet: et eam cum inue
nerit, beatus erit, si tenuerit eam.

Capitulum.

Proue: 5.

Hanc amavi & exquisiui à iuuentute mea, & quæ
sui

suu mihi sponsam assumere, & amator factus sum for-
mae illius.

Responsio.

Deo gratias.

Hymnus.

IESVS Rex admirabilis, & triumphator nobilis,
dulcedo ineffabilis, totus desiderabilis.

Nec lingua potest dicere, nec litera potest exprime-
re: expertus potest credere, quid sit Iesum diligere.

Amor Iesu continuus, mihi languor assiduus, mihi
decor mellifluus, uitæ perpetuus.

Aeterna sapientia tibi, Patriq; gloria, cum Spiritu
tu paraclete, in sempiterna secula, Amen.

Versus.

Sapientia requiescit in corde ipsius.

Responsio.

Et prudentia in sermone ortus illius.

Ad Benedictus Antiphona: O sapientia.

Canticum Zachariæ.

Benedictus Dominus Deus Israël: quia uisitauit Luce 1.
& fecit redemptionem plebi suæ.
Et erexit cornu salutis nobis, in domo David pue-
ri sui.

Sicut locutus est per os Sanctorum qui à seculo sunt
Prophetarum eius.

Salutem

PRECES

Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium
qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris:
& memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum quod iurauit ad ABR abam patrem
nostrum, daturum se nobis.

Vt sine timore, de manu inimicorum nostrorum li-
berati, seruamus illi.

In sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus
nostris.

Et tu puer Propheta altissimi uocaberis: præbis e-
nim ante faciem Domini. parare uias eius.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius, in remissio-
nem peccatorum eorum.

Per uiscera misericordiae Dei nostri, in quibus uisi-
tauit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis se-
dent, ad dirigendos pedes nostros in uiam pacis.

Gloria Patri, & Filio & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in
secula seculorum, Amen.

Antiphona.

Sapient. 8. O sapientia quæ ex ore altissimi prodixisti, attingens
à fine usq; ad finem. fortiter suauiterq; disponens omnia
ueni ad docendum nos uiam prudentiæ.

Domine exaudi orationem meam, Et clamor meus
ad te ueniat.

Oremus

HORARIAE.

Oremus.

Deus qui per coeternam ubi sapientiam hominem cum non esset condidisti, perditumq; misericordia reformati, presta quæsumus: ut eandem corda nostra te inspirante, tota mente amemus, et ad te toto corde curamus: Per eundem dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit et regnat, in unitate spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum, Amen.

Benedicamus Domino, Deo gratias.

Aeterna sapientia benedicat, et custodiat corda et corpora nostra Amen.

Ita terminantur omnes horæ.

AD PRIMAM.

Salutem mentis et corporis, donet nobis Iesus sapientia Patris.

Deus in adiutorium meum intende.

Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in secula seculorum, Amen.

Hymnus.

Amor Iesu dulcissimus, et uere suauissimus, plus D. Bernardus. millies gratissimus, quam dicere sufficimus.

Iesu decus Angelicum, in aure dulce canticum, in ore mel mirificum, in corde nectar coelicum

Iesu mi bone sentiā, amoris tui copiam, da mihi per

F

presens

PRECES

hi per presentiam, tuam uidere gloriam.

Aeterna sapientia tibi, Patriq; gloria, cum Spiritu
paraclete, in sempiterna secula, Amen.

Psalmus 142.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam,
quia in te speraui.

Notam fac mihi uiam in qua ambulem, quia ad te
leuaui animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi:
doce me facere uoluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in
secula seculorum, Amen,

Antiphona.

Ego diligentes me diligo, & qui mane uigilauerit
ad me, inueniet me.

Capitulum.

Sapientia uincit malitiam, attingit à fine usq; ad finem
fortiter, & disponit omnia suauiter, Respon:
Deo gratias.

Responsorium.

Iesu Christe fili Dei uiui miserere nobis.

Versus.

Qui natus es de Maria uirgine, Miserere nobis.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Iesu Christe fili Dei uiui, miserere nobis:

Versus.

HORARIAE,

Versus.

Exurge Domine adiuua nos.

Responsio.

Et libera nos propter nomen tuum.

Domine exaudi orationem meam: Et clamor meus ad te ueniat.

Oremus.

Corda nostra quæsumus Domine æternæ sapientiæ splendor illustret, quo mundi huius tenebris carcere ualeamus, et perueniamus ad patriam claritatis æternæ: Per eundem Dominum nostrum. &c. Benedicamus Domino, &c. ut supra.

AD TERTIAM.

Salutem mentis & corporis, donet nobis Iesus sapientia Patris.

Deus in adiutorium meum intende,

Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Hymnus.

TV A IESU dilectio, grata mentis resectio, replens sine fastidio, dans famem desiderio.

Qui te gustant esuriunt, qui bibunt adhuc sitiunt, desiderare nesciunt, nisi Iesum quem diligunt.

Desidero te millies, mi Iesu quando uenies? quando

F ij

letum

PRECES

letum me facies? me de te quando saties?

Acterna sapientia tibi, Patriq; gloria, cum spiritu
paracleto, in sempiterna secula, Amen.

Psalms .142.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam,
propter nomen tuum Domine, uiuificabis me in
aquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam, & in mi-
sericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam,
quoniam ego seruus tuus sum.

Gloria Patri, & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in Principio, & nunc, & semper, & in
secula seculorum, Amen.

Antiphona.

Eccle: 1. Fili concupiscens sapientiam conserua iustitiam,
& præbebit eam tibi Dominus.

Capitulum.

Sapient: 2. Hanc amaui & exquisiui à iuuentute mea, & quæ
sui mihi sponsam assumere, & amator factus sum for-
ma illius. Respon: Deo gratias.

Responsio.

Ego autem in Domino gaudebo.

Versus.

Abacuc 3. Et exultabo in Deo iesu meo.
In Domino gaudebo.

Gloria Patri & Filio & spiritui sancto.

Ego autem in Domino gaudebo.

Vers

HORARIAE.

Versus.

Sit nomen Domini benedictum.

Responsio.

Ex hoc nunc & usq; in seculum.

Oremus.

Deus qui per coeternam tibi sapientiam hominem cum non esset condidisti, perdurumq; misericorditer reformasti presta quesumus, ut eandem corda nostra inspirante te, te tota mente amemus, & ad te toto corde curramus: Per eundem, ut supra.

AD SEXTAM.

Salutem mentis & corporis, donet nobis Iesus sapientia Patris.

Deus in adiutorium meum intende,

Domine ad adiuvandum me festina,

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen, Alleluia.

HYMNVS.

IESVS summa benignitas, mira cordis iucunditas, D. Bernardus.
incomprehensaq; bonitas, tua me stringat charitas.
Bonum mihi diligere Iesum, nil ultra querere: mihi prorsus deficere, ut illi quæam uiuere.

Iesu mi dilectissime, spes suspirantis animæ: te querunt piæ lachrimæ, & clamor mentis intima.

Aeterna Sapientia tibi, Patriq; gloria, cum Spiritu

F iij

tu pas

PRECES

tu paraclete, in sempiterna secula, Amen.

Psalmus 32.

Anima nostra sustinet Dominum, quoniam adiutor, & protector noster est.

Quia in eo letabitur cor meum, & in nomine sancto eius sperauimus.

Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum sperauimus in te.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,
Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in
secula seculorum. Amen.

Antiphona.

Prover: 8. Dominus possedit me in initio uiarum suarum, antequam quicquam faceret à principio dicit Dominus.

Capitulum.

Sapien: 7. Candor est enim lucis eterne, & speculum sine macula diuine maiestatis, & imago bonitatis illius.

Respon: Deo gratias.

Versus.

Sit nomen Domini benedictum.

Responsorium.

Ex hoc nunc & usq; in seculum: benedictum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Versus.

Sit nomen Domini benedictum.

Responsorium.

Ex hoc nunc & usq; in seculum.

Versus.

H O R A R I A E.]

Versus.

A solis ortu usq; ad occasum,

Responsio.

Laudabile nomen Domini.

Oremus.

Exaudi nos misericors Deus, & mentibus nostris
sapientia tue lumen ostende & te super omnia diligere
concede: Per eundem Dominum, &c.

Benedicamus Domino, ut supra.

A D N O N A M.

Salutem mentis & corporis, donet nobis Iesus sa-
pientia Patris.

Deus in adiutorium meum intende,

Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper & in
secula seculorum, Amen. Alleluia.

Hymnus.

QUO Cunque loco fuero, semper Iesum desidero: D. Bern-
quam latus cum inuenero, quam felix cum te- nardus.
nuero.

Tunc amplexus, tunc oscula, quæ uincunt mellis
pocula, sed in his parua morula, I E S U M sequar per
secula.

Iam quod quesui uideo, quod concupiui teneo, a-
more Iesu languco, & corde totus ardeo.

F iij

Aeterna

P R E C E S

Aeterna sapientia, tibi Patriq; gloria, cum Spiritu paracletico in sempiterna secula, Amen.

Psalmus 50.

COR mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum in nona in uisceribus meis.

Ne proicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi letitiam salutaris tui, & Spiritu principali confirma me.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

Antiphona:

Prouer. 8. Nec dum erant abijsi & ego parturiebar, quando preparabat caelos aderam, cum eo eram cuncta componens.

Capitulum.

Sapient. 7. Sapientia speciosior sole, & super omnem dispositionem stellarum, luci comparata inuenitur prior.

Respon: Deo gratias.

Responsorium.

A solis ortu usq; ad occasum,

Verius.

Laudabile nomen Domini.

Vq; ad occasum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

A solis ortu usq; ad occasum.

Versus

HORARIAE

Versus.

Sapientia requiescit in corde eius.

Responsio.

Et prudentia in sermone oris eius.

Oremus.

Infunde quæsumus Domine cordibus nostris lumen sapientie tue, ut te ueraciter agnoscamus, & fideliter diligamus: Per eundem Dominum nostrum, &c. ut supra. Benedicamus, &c.

AD VESPERAS.

Salutem mentis & corporis, donet nobis Iesus sapientia Patris.

Deus in adiutorium meum intende.

Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen, Alleluia.

Psalmus 110.

Redemptionem misit Dominus populo, mandauit in æternum testamentum suum.

Sanctum & terribile nomen eius, initium sapientie timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: Laudatio eius manet in seculum seculi.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

F V

PRECES

Antiphona.

Omnis sapientia à Domino Deo est, & cum illo fuit
Eccles. i. it semper, & est ante eum.

Capitulum.

Hanc amavi & exquisivi à iuventute mea, quæ siui
mihi sponsam assumere, & amator factus sum formæ il-
lius. Respon: Deo gratias.

Hymnus.

D. Bernardus. **I**ESVS Sole serenior, & balsamo suauior, omni dul-
core dulcior, præ cunctis amabilior.

Tu mentis delectatio, amoris consumatio: tu mea
gloriatio, Iesu mundi saluatio.

Iesu auctor clementiæ, totius spes letitiæ: dulcoris
fons & gratiæ, ueræ cordis letitiæ.

Aeterna sapientia tibi Patriq; gloria, cum Spiritu
paraclete, in sempiterna secula, Amen.

Versus.

Ego autem in Domino gaudebo.

Responsio.

Et exultabo in Deo Iesu meo.

Ad Magnificat.

Canticum
beate uir-
ginis Ma-
rie.
Lucæ i. **M**agnificat anima mea Dominum.
Et exultauit spiritus meus, in Deo salutari
Quia respexit humilitatem ancillæ suæ ecce (meo.
enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum
nomen eius.

Et misce

HORARIAE.

Et misericordia eius à progenie in progenies, timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles,

Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordie sue.

Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham & semini eius in secula.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

Antiphona.

O oriens splendor lucis eterne, & Sol iustitie, ueni & illumina sedentes in tenebris & umbra mortis.

Domine exaudi orationem meam, Et clamor meus ad te ueniat.

Oremus.

Deus qui per coeternam tibi sapientiam, hominem cum non esset condidisti perditumq; misericorditer reformasti: presta quæsumus, ut eandem corda nostra te inspirante tota mente amemus, & ad te toto corde curramus: per eundem Dominum nostrum, ut supra. Benedicamus, ut supra.

AD COMPLETORIUM.

Salutem

PRECES

Salutem mentis & corporis, donet nobis Iesus sapientia patris.

Conuertere nos Deus salutaris noster, & auerte iram tuam à nobis.

Deus in adiutorium meum intende,

Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen. Alleluia.

Psalmus 12.

Illuminare oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, præualui aduersus eum.

Quia tribulant me, exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speraui.

Exultauit cor meum in salutare tuo: cantabo Domino quia bona tribuit mihi, & psallam nomini Domini altissimi.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

Antiphona.

Eccle. 24. Ego in altissimis habito, & thronus meus in columna nubis.

Capitulum.

Sobrietatem & sapientiam docet, & iustitiam, & uirtutem, quibus nihil est uilius in uita hominibus.

Respon: Deo gratias.

Respon:

HORARIAE.

Responsorium.

In pace in idipsum dormiam & requiescam.

Verius.

Si dederō somnum oculis meis, & palpebris meis
domitationem. Dormiam & requiescam.

Gloria Patri, & Filio, & spiritui sancto.

In pace in idipsum, Dormiam & requiescam.

Hymnus.

Iesus in pace imperat, qui omnem sensum superat: D Ber.
hunc mea mens desiderat, & illo frui properat. nardus.

Te cœli chorus prædicat, et tuas laudes replicat:

Iesus orbem letificat. & nos Deo pacificat,

Iesus ad patrem redijt, cœleste regnum subiit: cor
meum à me transiit, simul post Iesum abiit.

Aeterna sapientia tibi Patriq; gloria, cum spiri
tu paracleto, in sempiterna secula.

Verius.

In pace factus est locus eius.

Responsio.

Et habitatio eius in Sion.

NUNC DIMITTIS.

Antiphona.

O Rex gloriose.

Nunc dimitis seruum tuum Domine, secundum Canticum
uerbum tuum in pace. Simeonis.

Quia uiderunt oculi mei salutare tuum.

Luce 2.

Quod paraſti ante faciem omnium populorum.

Lumen

PRECES HORARIAE.

Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam ple-
bis tue Israël.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in
secula seculorum, Amen.

Antiphona.

O Rex gloriose, qui inter sanctos tuos semper &
laudabilis, & lumen ineffabile: Tu in nobis es Domine
& nomen sanctum tuum inuocatum est super nos: ne
derelinquas nos Deus noster, ut in die iudicij nos collo-
care digneris inter sanctos & electos tuos, Rex bene-
dicte.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor me-
us ad te ueniat.

Oremus.

Fragilitatem nostram quæsumus Domine propitius
respice, & saporem nobis æternæ sapientiæ benignus
infunde, ut eius dulcedine melliflua prægustata, omnia
terrena ualeamus despiciere, et tibi summo honore ardenti
desiderio ingiter adherere: Per eundem Dominum
nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit
& regnat in unitate spiritus sancti Deus, per omnia
secula seculorum, Amen.

Benedicamus Domino, ut suprâ.

MEDI

MEDITATIONES
QVOTIDIANAE, IVX
ta ordinem dierum Heb
domadæ.

PRAEFATIO.

INter omnia pietatis veræ exercitia, Chri-
stiane lector, nihil præstātius, nihil Deo gra-
tius, hominiquē vtilius, ac magis necessarium,
& ad bene beateque viuendum accommodatū
us esse potest, quam se diligenter in assidua vi-
tæ & passionis Domini nostri Iesu Christi me-
ditatione exercere. Id quod non modo sanctis-
simorum ac eruditissimorum hominum exem-
pla & doctrina, sed ipsa etiam experientia, re-
rum magistra, luculenter ostendit atq; confir-
mat. Si enim vitia vis fugere, & peccata decli-
nare, tecum expende, quid non egerit, ac pas-
sus sit triginta tres annos vnigenitus filius Dei,
vt te a peccatis, ac vitij omnibus liberaret. Si
humilitatem, mansuetudinem, patientiam, o-
bedientiam, charitatem, cæterasq; Christi vir-
tutes amas, ijsq; animum tuum ornare deside-
ras: inspicere viuum & absolutum omnis virtu-
tis exemplar, Dominum tuum IESUM Chri-
stum. Si vero vis mundum, & ea quæ in munda
do sunt contemnere, ac pro nihilo ducere, serio
tecum cogita, qualem in hoc mundo vitam
Christus

PRÆFATIO.

Christus Dominus egerit, quam pauperem, quam vilem & abiectam, quantisque laboribus & doloribus plenam, quas insidias & calumnias, qualem denique mortem tui amore, tuæque salutis causa pertulerit. Si denique ad Dei amorem & gratiarum actionem te velis excitare, atque inflammare, quid quaeso efficacius, quam CHRISTI vitam & passionem, & quam multa atque immensa ex illis beneficia sumus consequuti, sedulo meditari? VT non immerito dixerit Apostolus: Recogitate eum, qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem, vt non fatigemini animis vestris deficientes. Et diuus Petrus: CHRISTO, inquit, passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini. Ceterum, vt maiori cum fructu meditationibus istis utaris, CHRISTIANE Lector, talis erit in ihs tibi seruanda ratio, vt orationis tempore primo quidem puncta omnia illius diei perlegas, deinde vero in illius contemplatione diutius hæreas, in quo magis perlegendo afficiebaris. Meditans porro de virtute aliqua, sedulo tecum perpendas, quam studiose se CHRISTUS Seruator tuus in ea exercuerit, tibi exemplum præbens, vt vestigiis ipsius diligenter insistas. Atque tunc ipse tecum statues, ad eius imitationem te præsentem illo die, in eadem illi virtute aliquem progressum factum.

factu
terdi
uoca
in ea
que
dum
ciuld

P
in uir
derit,
ens. R
ram h
superb
centia
que te
fection
labari
prom

Sec
loane
si hom
piatio
prorsu

MEDITAT: QVOTID.

facturum. Dabisq; proinde operam sapius, interdum conceptum propositum in mentem reuocare, atq; occasiones non negligere, quibus in ea te virtute exerceas. Cuncta autem quinquae sunt: Primum ex Christi infantia, Secundum ex eius vita, Tria deinceps sequentia ex eiusdem passione desumpta.

DIE DOMINICO.

De humilitate Christi.

Primò igitur cogitabis, quanta humilitate Dei filius, summus ille totius orbis Monarcha, e cœlis in uirgineum, humilis uirginis Mariæ, uterum descendit, atq; seipsum exinanierit, formam serui accipiens. *Philip: 2.* Rogabis proinde eundem illum Dominum, ut ueram humilitatem donet, gratiamq; tibi infundat, quæ superbia omnis inanis gloria, atq; tui ipsius complacentia, ex corde tuo radicitus euellatur: considerabis, quæ tecum sæpenumero, quot quantisq; adhuc imperfectionibus sis obnoxius, quàm misere in uitia quotidie labaris, quàm deniq; parum hactenus in uirtutibus promoueris.

Secundò considerabis, quanta animi demissione à Ioanne Baptista se Baptizari sit passus, haud aliter quàm si homo peccator fuisset, indigens purgatione aut expiatione, qui tamen **DEVS** uerus, & homo, ab omni prorsus sorde peccati immunis, ipse etiam Ioani gratiam

MEDITATIONES

tiam omnem qua perditus erat, contulerat. Tu igitur uermiculus cum his, Creatoris tui exēplo, quibusuis qui te uel docent, uel hortantur, uel reprehēdunt, subiāto: etiam si multo te sint & inferiores, & imbecilliores.

Tertiō, summam illam humilitatem perpende, qua instante pāssionis tempore, humanam suam exponens infirmitatem, animi sui tristitiam apostolis declarauit, cum diceret: Tristis est anima mea usq; ad mortem, cum tamen ille ipse sit, qui uera letitia tam eos qui in cœlis, quā qui in terra degunt, perfundit. Disce igitur non nimium tibi fidere, neq; in tentationibus (que uel exterius uel interius obueniunt) de te ipso plus a quo presumere, sed submis̃se de te sentiens, aliorum sana consilia non uerere & petere & amplecti.

Quartō considera, quā humiliter Christus Dominus omnium potentissimus, uelut tamen homo ab omni auxilio destitutus, in terram se prostrauit, patremq; suum, ut nostra expiaret crimina, illachrimans orauerit, & p̃ amoris magnitudine, sanguineum sudorem largiter emis̃erit. Ea propter etiam, tu in quauis tribulatione & cordis angustia, humili oratione te ad Christum seruatorem conuertas, nihilq; tibi amore illius indulgeas, te totum eius uoluntati consecres.

Quintō intueri, quā fuerit humilis illa resignatio, qua uoluntatem suam cœlesti Patri (cui tamen ut Deus æqualis erat) promptissimē obtulit, ita dicens: Non mea, sed tua uoluntas fiat. Quāmq; non fuerit de dignatus angeli consolationem seu confortationem admittere,

mitt
in ag
Dei
teriu
tia co

Su

D
& po
tor, q
sublin
stram
uoq; t
luisi,
cordis
sudor
in uol
egisti,
Preco
omnib
sentia
& tal
tre in
secula

QVOTIDIANAE.

mittere, qui aliqui totius orbis est consolator omnesq;
in agone confortat. Igitur & tu profunda humilitate,
Dei te uoluntati submittas omnibus in rebus, quæ uel in-
terius, uel exterius euenire possunt, magna cum fida-
tia consolationem cœlestem expectans.

Sub finem Meditationis hanc talem
Orationem adiungito.

Domine Iesu Christe fili Dei uiui, Ipse uerus Deus,
& potentissimus rerum omnium conditor & modera-
tor, qui ut humilitatis nobis exemplum relinqueres, è
sublimi cœlo in hanc terram descendisti, humanam no-
stram infirmitatem atq; abiectionem assumens, à se-
uôq; tuo Ioanne uelut impurus peccator baptizari uo-
luisti, & passione tua iam instante, charis discipulis
cordis tui tristitiam patefecisti, prostratusq; in terram
sudore sanguineo emisso, humilimè uoluntatem tuam
in uoluntatem Patris resignasti, aliqua quàm plurima
egisti, quæ summæ humilitatis sunt argumentum.
Precor ut profundam mihi dones humilitatem, qua me
omnibus facile lubensq; subijciam, neq; altè de meipso
sentiam sed uilis sim abiectusq; semper in oculis meis,
& talis ab omnibus haberi cupiam. Qui cum Deo pa-
tre in unitate Spiritus sancti uiuis & regnas Deus in
secula benedictus, Amen.

DIE LVNAE.

De mansuetudine Christi.

G ij

Primum

MEDITATIONES

Primum, eam mansuetudinem diligenter expendere, qua innocens ille puerulus iam recens natus, orbi se ostenderit, licet inimicissimo. Ora eundem ipsam, ut ueram innocentiam & cordis mansuetudinem donare digneur.

secundo cogita, quanta mansuetudine, quantaq; modestia cum Apostolis suis licet imperitis ac simplicibus uersatus sit, tam uerbis quam factis mansuetudinem omnem significans: quāq; mansuetē ludeorum captio- sis & malignis questionibus responderit. Quocirca etiam tu summa modestia, animiq; mansuetudine, cum omnibus uersari discas: neq; uerbo, neq; opere, ullum immodestia signum præbeas, quantumcunq; tibi uerbis aut factis aduersentur.

Tertio uide, quā mansuetē ludam proditorem sit exosculatus, & se capiendum hostibus benignē obtulerit, omniaq; corporis membra stringenda præbuerit.

Proinde & tu mansuetē & amicē his omnibus occupas, qui te uel ssernunt uel ludibrio habent, quantum uis grauem tibi irrogauerint iniuriam.

Quarto, qua sit usus mansuetudine considera, dum coram impio Anna ita ligatus staret, quā mansuetē ipse insidiosē interroganti responderit, ac diram sit a lapam perpeßus. Quapropter tu etiam mansuetē feras, si quando tibi duriter respondeatur, etiamsi rectē tibi, tuo quidem iudicio, aut fecisse, aut dixisse uidearis.

Quinto, illam quoq; mansuetudinem perpendes, quam

quā
bus i
facies
spicer
phis
tur,
nulli
mans
exter
lestus
lariq;
ris,
mini

Fi
De
exem
nem p
te mu
quam
bus et
deniq;
mans
mode
rent,
garen
giaris
perag

QVOTIDIAN AE.

quam in ædibus Caiphae singularem exhibuit, in omni-
bus illis occultis poenis ac illusionibus, cum uidelicet
facies illa suauissima (in quam desiderant angeli pro-
spicere) tam ignominiose ueretur, alapis & cola-
phis crudeliter caderetur, & tam foedè conspuere-
tur, alijsq; id genus multis tormentis afficeretur, quæ
nulli unquam mortalium innotuerunt. Tu igitur discas
mansuetè ferre quicquid, molestiarum uel interius uel
exteriùs occurrerit. Atq; si occultè tibi quispiam mo-
lestus sit magna id æquabilitate, animi alacritate, hi-
lariq; uultu sustineas, idq; ob amorem amici seruato-
ris, & dilectissimi animæ tuæ sponsi, Iesu Christi Do-
mini nostri.

Finita Meditatione, ita precabere.

Domine Iesu Christe, præclarum omnium uirtutum
exemplar, qui summam semper omnibus mansuetudi-
nem præbuiisti, tam in natiuitatis tuæ exordio, quando
te mundo ostendisti inimicissimo, quàm per totam reli-
quam uitam, in qua modestia, summa cum discipulis rudi-
bus et iudeis continenter insidiantibus uersatus es: quam
deniq; passionis tempore, cum & proditorem iudam
mansuetissime deosculabaris, & iudeis eadem semper
modestia teipsum exhibuisti, quantumuis duriter lega-
rent, cederent, in faciem conspuerent, multasq; irro-
garent iniurias. Rogo humillimè, ut ueram mihi la-
giaris mansuetudinem, qua sedato animo mea omnia
peragam, modestèq; me apud alios habeam, atq; man-
suetè

MEDITATIONES

suetè cum omnibus uerser, siue benignè siue durius me-
cum agant. Qui uiuis & regnas cum Deo Patre &
Spiritu sancto Deus, in omnia secula, Amen.

DIE MARTIS.

De Patientia CHRISTI.

Primò diligenter aduerte singulare patientiæ ex-
emplum, quod tibi in tenerrima illa etate, nimis
rum in sua circumcisione præbuerit, in qua pretiosum
suum sanguinem benignè pro nobis fundens, graui illo
uulnere tenellus adhuc infantulus afflictus fuit. Idcirco
in te uitia omnia, omnes prauas affectiones, omniaq;
mala desideria circumcidere & amputare stude. Et
ut Christus legem ex animo perfecit, ita etiam ne ad-
latum unguem à tibi præscriptis uiuendi legibus desle-
ctas, quin potius ad eas te metipsum componas, licet id
naturæ non nunquam molestum uideatur.

Ioan. 8.

Lucæ 4.

Secundò cogita, quanta patientia Iudeorum omnes
iniquas persecutiones tolerarit, quando eum trunculen-
to uultu contuebantur, quando demonio obsessum dice-
bant, quando nunc lapidibus eum obruere, nunc de
monte præcipitare satagebant. Esto ergo & tu pati-
ens in omnibus ijs, quæ tibi occurrunt molestijs. Atque
æquabilem te præbeto, modestum & quietum in omni-
bus quæ obijciuntur tibi uel impinguntur.

Tertiò contemplare, quanta fuerit eius patientia in
domo Pilati, quando tot conficta mendacia & iniquas
calumnias patientissimè sustinuit, si quando itaq; tibi
falsum

falsum
meriti
impro
re: N
uus m
Regn
tu hic

Q
probr
pesus
tus ali
sibus f
unum
buerit
plex,

Q
Serua
tia du
igitur
tibi ac
ob Ch
sce om
tibi ac
uerber
mor t
Christ
Subi

QVOTIDIANAE.

falsum crimen obijcitur, aut quavis alia iniuria præter meritum afficeris, ita ut contemneris, uilis uel etiam improbus habearis tunc uerbo illo Seruatoris te solare: Non est discipulus supra magistrum suum, nec seruus maior Domino suo. Et illo quod ad Pilatum dixit: Ioan: 19. Regnum meum non est de hoc mundo. Ac proinde nec tu hic ullum queras honorem.

Quartò, considerabis etiam quàm patienti animo probra, iniurias, atq; irrisiõnem in domo Herodis perpessus sit, & quo pacto ad Pilatum non aliter atq; stultus aliquis & delirus per plateas reductus, omnium risibus fuerit expositus, neq; in his omnibus uel uerbulum unum responderit, aut ullum impatientiæ signum exhibuerit. Sic tu quoq; patienter taceas, etiam si ob id simplex, rudis, uilis, imperitus ac stultus reputeris.

Quintò meditare, quanta crudelitate: Sponsus atq; Seruator animæ tuæ, columna alligatus, quanta patientia durissima illa uerbera propter te sustinuerit: Disce igitur etiam tu confusionem omnem, quocunq; modo ea tibi acciderit, non solum infracto animo tolerare, sed ob Christi amorem libenter illi teipsum subijcere. Disce omnem incommoditatem, dura uerba, & quicquid tibi aduersi acciderit, æquanimiter sustinere. Disce nec uerbera, si quæ Christi amore inferantur, refugere. memor tot, tantarumq; plagarum, quas Redemptor tuus Christus, amore tui accepit.

Subiunges deinde precationẽ eiusmodi.

G iij

Domine

MEDITATIONES

Domine Iesu Christe patientiæ speculum, & auctor omnium honorum, qui tener infans circumcisionis dolorem patientissimè tulisti, in omnibusq; Iudeorum conuicijs, & quas intulerunt plagis atq; diris flagellis, infractum semper animum & benignum exhibuisti.

Obsecro, ut hanc mihi infundas gratiam, qua summa constantia, quæ Christianum hominem officiumq; meum docent, perficiam: iniurias omnes illatas fortiter perferam, neq; prorsus ad ullas aduersitates commouear, sed æquabili semper animo, tam in contrarijs, quam rebus secundis. Qui uiuus & regnas cum Deo Patre in unitate, &c.

DIE MERCVRII.

De Obedientia.

Primò hic de obedientia trium regum cogitabis, qui statim uisa stella, regnis, diuitijs patriaq; relictis, ad exteras regiones profecti, recens natum Regem inquisuerunt, inuentumq; oblatis muneribus prostrati in terra adorauerunt. Et tu igitur in primis summa diligentia internas inspirationes, & sancti spiritus piæ suggestiones obseruato: deinde sedulò quod admonent, perficito: Deoq; uoluntatem tuam in omnibus offerre studeto.

Secundò, ad Christi Domini tui attende obedientiam, quod nulla in re sibi Christus pepercerit, ut Patris uoluntatem perficeret in ieiunijs, in uigilijs, orationibus

QVOTIDIANAE.

nibus, concionibus, fatigationibus, quas pro conuertendis peccatoribus perpeſſus eſt Quid multis? adeo promptè Patri in omnibus obtemperauit, ut dicere ſit ſolitus: Meus cibus eſt, ut faciam uoluntatem Patris mei, &c. Neq; tu igitur laborem ullum detractes, qui tibi ex obedientia obeundus eſt, nec ullis impendijs parcas, ut proximi ſaluti conſulas: quantumuis id tibi moleſtum uideatur. Ioan: 6.

Tertiò obedientiam ſummam Chriſti Seruatoris admirare, quam non ſolùm Patri æterno ad mortem uſq; crucis præſtitit uerumetiam impijs tortoribus, quando illis purpuram induentibus morem gerebat, iuſſum ſedere obtemperabat, imponentibus coronam ſpincam inclinabat caput: & arundinem contumelioſè oblatam, benignè ſuſcipiebat: atq; ita in cæteris quantumcunq; duris & acerbis, promptè obſequabatur. Libenter igitur tu quoq; alijs obtempera in ijs, quæ ſaluæ bonæ conſcientiæ, ac citra peccatum ullum facere queas: & facilem ac promptum te illis exhibeas, qui operam tuam expetunt, in quocunq; negotio, quantumuis etiam moleſto.

Quartò, illam quoq; non leuiter pertranſeas obedientiam, qua ad Præſidis Pilati iuſſionem ad populum ridendus, ab omnibus Rex gloriæ proceſſit, ludæra illa purpura indutus, ſpinea corona redimitus, arundinem manibus geſtans, totèq; corpore miſerè dilaniatus. Quanta hic conſuſione perfundeatur omnium

G V

ludibrijs

MEDITATIONES

Indibrijs expositus: quàmq; grauiter aures eius percutiebant crudeles illæ durissimæq; uoces, quibus omnes illi declamabant: Crucifige, crucifige eum. Esto igitur & tu obediens in tolleranda quauis confusione contumelia, à quocunque siue merito, siue immérito illata.

Quintò, cogitabis quanta obedientia summus ille iudex uiuorum & mortuorum iniquam mortis sententiam suscepit ab Ethnico & impio iudice. Ideo & tu Dei inprimis, deinde maiorum tuorum uoluntatem in omnibus lubè perficias, ad mortem usq; obedire paratus esto, nihil uana aliorum iudicia, nihil uerba aliorum reueritus, à cœpto desistas, aut insyncerè quippiam agas: quin potius tibi persuasum habeas, hanc Dei esse uoluntatem, nec quenquam in te ullam habere potestatem, quæ non sit data de super.

Orabis deniq; tali modo.

Domine Iesu Christe summe totius orbis Imperator, cui ad nutum omnia obediunt, cui se reges inclinant, & cui subsunt cunctæ prorsus creaturæ. Rogo te per insignem illam obedientiam, qua te totum ita Patris uoluntati subdidisti, ut fatereris esse cibum tuum, eius iussu onem implere. Neq; illi tantum paruisti, uerumetiam hominibus quantumuis improbis, ut iudici Pilato in suscipienda mortis sententia, & impijs tortoribus in his quæ ad inferendas Pœnas unquè præcipiebant. Rogo, inquam, ut gratiam mihi largiaris, qua tuis inprimis sano

QVOTIDIANAE.

mis sanctissimis mandatis. & pijs internis Spiritus sancti suggestionibus obtemperem, cœcā, uelocem, alacrem, atq; humilem obedientiam superioribus meis libenter præstem. Qui uiuis & regnas cum Deo Patre & Spiritu sancto Deus, in omnia secula benedictus, AMEN.

DIE IOVIS.

De amabili benignitate CHRISTI.

Primò considera, quā amabili CHRISTUS benignitate, in illius senis Simeonis ulnis præsentatus in templo requieuerit. Precare ipsum, ut in ulnis animæ tuæ quiescens, dulcedinem cordis tibi largiatur, & benignitatem amabilem: qua cum omnibus hominibus suauiter & amanter uerseris.

Secundò, benignitatem illam tecum expendas, qua simplicium discipulorum, adeoq; ipsius proditoris Iudæ pedes, positis in terram genibus, & lauerit, & terserit, & osculatus sit. Qua etiam Apostolis & nobis omnibus in perpetuam suæ passionis, suæq; erga nos immensæ charitatis memoriam, seipsum in Sacramento Eucharistiæ dederit: qua deniq; benignitate eosdem ob discesum, passionemq; suam iam contristatos in extrema cœna consolatus sit, dā ergo operam benignum & effabilem te exhibere omnibus hominibus, etiam si duro & alieno à te animo esse uideantur.

Tertiò considera, quā benignè ingens peccatorum, nos

MEDITATIONES

rum nostrorum pondus in se suscepit, ponderosam illam crucem in terram acclius benignè portarit, quamq; amice ad mulieres conuersus eas compellauerit, dicens: Filie Ierusalem nolite flere super me, sed super uos ipsas flete, &c. Proinde hilari ac benigno animo iugum Domini seruatoris, sine obmurmuratione suscipito, neq; unquam tibi plus impositum esse causeris, quam merueris aut ferre queas, præterea si quandoq; aliquis operam tuam deponat, non te morosum aut difficilem sed benignum exhibeas: nec desidera, ut quis tibi compatiatur, quin potius tu alijs omnibus compatere ac subueni, quoad eius fieri poterit.

Quartò expende, qua benignitate iamiam cruci affigendus, crudeles illos tortores iuuerit, dum illi uestes uulneribus inherentes tam immaniter detraherent. Sis itaq; etiam tu benignus illis, qui uitia tua, tuosq; defectus tibi aperiunt, nec tantisper expectes ea exuere, donec te necessitas compellat, aut quis te acriter urgeat: sed illicò ut aduertis quid alius in te reprehendere uelit, non te accusa, uerum agnita culpa tua, id omni conatu emendare contende.

Quintò considera, quàm benignè & amanter Saluator tuus in crucem tam horrendè proiectus extendarit brachia sua, diris clauis cruci affigenda: quamq; benignè eos aspexerit, qui illum tam crudeli ac ignominioso crucis morte afficiebant. Quocirca tu quoq; benignum blandumq; atq; amabilem uultum ijs etiam omnibus

omnibus
toq; an
sitatis
libente
tem ex

Do
semper
do inf
Aposto
Iam ba
uestibu
porrig
bilem c
uer ser
uer san
bilem c
uius r
in secu

De i

P
n
dem co
luerit

QVOTIDIANAE.

omnibus præbeas. qui tibi uel maxime aduersantur: lētoq; animo de manu Domini suscipito, quicquid aduersitatis occurrerit Et uires deniq; tuas omnes alacriter libenterq; in Dei seruitium, fratrumq; tuorum utilitatem exponas.

Postea autem sic orabis.

Domine Iesu Christe benignissime Deus. qui summa semper amabiliq; benignitate erga tuos usus fuisti, quando infantulus in ulnis Simeonis requiescebas, quando Apostolorum lauabas pedes, quando crucem ponderosam baiulans ad mulieres conuersus eas consolabaris, uestibus spoliabaris, & manus crudeliter perforandas porrigebas. Precor te ut etiam mihi benignitatem amabilem conferas, quacum omnibus prout conuenit conuerter animi summa dulcedine cum illis agam, nec aduersantibus sim asperior, quam fauentibus uerum amabilem dulcemq; benignitatem omnibus exhibeam. Qui uiuis & regnas cum Deo Patre & Spiritu sancto Deus in secula benedictus, Amen.

DIE VENERIS.

De inestimabili ardentissimæq; Charitate Christi Domini.

PRIMO cogita diligenter, quanta Christus Dominus accensus fuerit Charitate, quando ut te haredem constitueret Regni Patris sui profugus esse uoluerit in terra aliena, furorem Herodis in summa paupertate

MEDITATIONES

peritate infantulus adhuc tenerrimus cum matre decilians. Fugias igitur qualibet tentatione ingruente in cor Christi, eiusq; aperta uulnera, in ijs ineffabilem eius benignitatem atq; charitatem contemplare. E regione autem tuam abiectionem, malitiam, & infidelitatem, ut ex tali consideratione, superbus tuus arrogansq; animus deprimatur, & ad Deum redamandum inflammetur.

Secundò, perpende etiam atq; etiam, quàm singulari dilectione omnes homines Persequatur, dum cunctos quibuscunq; premantur miserijs aut malis, amantius ad se inuitat, ut eos subleuatos recreet: Venite (inquiens) ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam uos. Tui itaq; magna cum fiducia ad ipsum accede, quantumcunq; te peccata grauēt, sperans si modo illi obtemperes, certò te liberatum iri. Atq; etiam da operam, ut Dei amorem in temetipso experiare, qui efficiet, ut nihil tibi durum sit aut molestum, iuxta illud Diui Bernardi: Amanti nihil difficile.

Tertiò, considera tecum sedulò, quanta charitate animæ tuæ sponsus uires suas omnes tribus continuo horis in ligno crucis suspensus exhausserit, atq; ita planè sacratissimum eius corpus exaruerit, ut nihil in eo remanserit humoris. Tu ergo, ut tanto amori aliquid rependas, in eius seruitium nihil tibi parcas: sed in ijs quæ grata illi fore cognoscis, libenter uires tuas omnes eius amore consumas. Cura autem sedulò, ne eas in pro-

in pro
cupisc

Q
ba cruce
immen
testata
more t
lis & b

te ueru

Q
effabili

ximis d

te uiliss

tem per

re refer

mnem

euellas.

Christo

mam u

totum t

sum in t

psam p

Har

Don

amore

fugus i

est ter

QVOTIDIANÆ.

in proprio tuo iudicio, atq; uoluntate, & prauis concupiscentijs adimplendis expendas.

Quarto, quanto amore septem illa postrema uerba cruci affixus protulerit, perpende quibus ille nobis immensam charitatem quam cordi inclusam tenebat, testatam reliquit. Esto igitur in uerbis tuis Christi amore tam modestus atq; maturus, tamq; uerax, humilis & benignus, ut facile quiuis animaduocetere possit, te uerum Dei timorem & amorem in corde gestare.

Quinto diligenter tecum animo uersa, quam ineffabilis fuerit illa charitas, qua Deus summus in maximis cordis angustijs, & totius mundi opprobrijs pro te uilissimo uermiculo illam crucis acerbissimam mortem perpassus fuerit. Tu qui nihil dignum tanto amore referre potes, hoc tantum conare, ut sensualem omnem affectionem in te mortifices, radices uitiorum euellas, atq; ita te componas, ut mundo mortuus, soli Christo uiuas, eiq; te totum dedas, qui etiam ad extremam usq; ignominiam, summosque cruciatus, seipsum totum tibi impendit: quando & sanguinem uniuersum in tuam utilitatem profudit, & animam deniq; ipsam pro tua salute liberalissimè dedit.

Hanc demum subiungas Orationem.

Domine Iesu Christe, charitas increata qui tanto amore salutem nostram semper sitiuisisti, ut ueluti profugus in aliena terra peregrinari dignatus sis, cuius est terra omnis, & plenitudo eius: ut præterea omnium ho-

MEDITATIONES

nium hominum qui ad te ueniunt miseras & calamitates sustollere promiseris: deniq; post immentos nostri causa exantlatos labores etiam sanguinem uniuersum profundere, & animam pretiosissimam pro nobis ponere uolueris per hæc te supplex oro, ut mihi ueram charitatem infundas, qua te inprimis ardentissimè diligam, deinde proximum omnem in te & propter te summo cōplectar amore, nihilq; mihi in rebus illis paracā quibus uel tibi uel proximo obsequiū aliquod exhibere queā, quantumuis id durum sit mihi atq; molestū. Qui uiuis & regnas cum Deo Patre et Spiritu sancto, Deus. &c.

DIE SABBATI.

De liberalitate & compassione Christi seruatoris.

Primò illam liberalitatē expende, qua seipsum puer duodecim annorum in tēplo manifestauit hominibus, declaraturus ob quā causam in hunc mundum uenisset, nimirum ut cœlestis sapientiæ ac diuinæ gratiæ suæ thesaurum liberaliter nobis cōmunicaret. Semper igitur tibi ob oculos pone, qua de causa in hunc mundum ueneris, uidelicet, nō ut tua confecteris cōmoda, aut tibi plus a quo indulgeas, sed ut te potius deferas, te totum diuinæ uoluntati, & obsequio proximorūq; tuorum utilitati offeras, atq; aliorum cōmoda tuæ præponas.

Secundò, ut summam Christus seruator tuus liberalitatem omnibus exhibuit, aduerte. Aliquando enim
in medio

QVOTIDIANAE.

in medio populi stans, ita clamabat: Si quis sitit, ueniat ad me, & bibat: paratum se ostendens omnibus omnium necessitatibus subuenire. Idcirco esto etiam tu erga omnes liberalis: & si quando accidat, ut opere illis succurrere nequeas, tunc uerbis pijs, atq; indicijs alijs exterioribus, talem te alijs exhibeas, ut uel sic cordis tui liberalitatem declares.

Tertiò considerato, ut liberalissimè tibi cordis sui preciosum sanguinem propinarit, quando sacro latere aperto, quicquid reliquum erat in corpore sanguinis profudit. Tu uicissim te illi gratum præbeas, atq; ob eius amorem libentissimè in omnia, quæ etiam naturæ molesta sunt, effundas.

Quartò, de summis & internis sacratissimæ matris doloribus diligenter cogita, quanta uidelicet cordis tristitia, toto illo passionis tempore, affecta fuerit, quando oculis ipsa suis, dilectissimum Filium suum in cruce suffixum conspiciebat, quando in tantis eum angustijs uidebat, & inter tantos cruciatus morientem cernebat: quando deniq; post mortem, sinu suo eum cōplexa, omnia eius uulnera maximo animi mœrore contemplans, lacrimis irrigabat. Ac proinde tu desponsi tui passionem sæpius cogitans, sedulo eam mente reuolues, Christo eiusq; benedictæ matri comparere, dolorem aliquem in te excitans, quòd tam ingentes cruciatus in gratiam tui Seruator Christus, fuerit perpeffus. Geras te interim apud omnes modestum atq; maturum: cura ullam animi uacillationem ac dubitationem, tam

MEDITATIONES

in aduersis, quàm propperis : ac ijs omnibus, quæ uel
letitiam, uel mœrorem adferre possunt.

Quintò deniq; perpendas, quanto dolore matris ac
aliorum priorum hominum, Christus Dei Filius sepul-
tus sit. Tu igitur dabis operam, Christi Domini tui pas-
sionem in corde gestare, eamq; sæpius mente reuolue.
Præterea conscientie tue sepulchrum, frequenter uera
contritione ac oris confessione purgare. Deniq; uolun-
tariè ac liberali animo, in memoriam passionis Christi
pœnitentiam peccatis debitâ exoluere. Omnia in lau-
dem seruatoris nostri IESV Christi, qui cum Patre &
Spiritu S. regnat, Deus in secula benedictus, Amen.

Postremo eiusmodi ad DEVM or-
rationem fundas.

Domine Iesu Christe, potentissime atq; liberalissime
Deus, qui summa liberalitate te ipsum totum nobis do-
nasti, quando in maximis laboribus, & corporis mole-
stijs nihil tibi parcens, omnes sitiens ad te uenire iussis-
ti, ut aqua salutare eos potares, & liberalissimè cœle-
stis sapientiæ, diuinæq; gratiæ thesaurum illis commu-
nicares : deniq; sanguinem uniuersum illum, etiam qui
in corde, interioribusq; uisceribus latebat, ut te totum
nobis impendere non dubitares, liberalissimè effudisti.
Oro ut mihi liberalem des animum, quo non solum in
tuum obsequium, sed in auxilium quoq; salutemq; pro-
ximorum, me totum, meaq; omnia liberaliter impen-
dam. Fac etiam (precor) ut sedulò & continenter pas-
sionem

QVOTIDIANAE.

tionem tuam, doloremq; sanctissimæ matris, in corde
 reſtem: quorum meditatione, uitam meam CHRISTIANO
 nomine & uocatione mea dignam traducam, animūq;
 meum ita componam, ut dignus ſit in quo per gratiam
 tuam quieſcas & habites, unā cum Deo Patre & Spiri-
 tu ſancto, in omnia ſecula, AMEN.

MODVS TEMPORE MA- tutino Deo ſe commendandī.

MAtutino tempore ut rectē te CHRISTO com-
 mendes, pauca quædam tibi ſeruanda erunt.
 Primum, ut ſurgens initio te ſigno crucis munias, neq;
 ſtatim ad fabulas aut inanes cogitationes te conuertas:
 ſed in ſilentio, mente ad Deum eleuata, ad proximam
 te præpares orationem. Secundum, ubi in genua te o-
 raturus prouolueris (tali enim ratione orādus eſt De-
 us) gratias agas in primis Deo, deinde ſacraſſimæ ma-
 tri, Angelo cuſtodi, omnibuſq; ſanctis, de nocte tam ſe-
 liciter tranſacta, quōd mortuus in peccatis non fueris:
 (quemadmodum multis contigit) ſed ad hunc diem ſer-
 uatus ſis: ut per fidem, poenitentiam, & CHRISTIANÆ
 legis opera, gratiam Dei tibi concilies, in hoc breui et
 incerto uitæ curiculo: orabisq; ut diem iſtum tranſi-
 gas ad Dei gloriam, animæq; tuæ ſalutem. Tertium,
 ut ſeriō tecum proponas, die illo præſenti nihil uelle cō-
 mittere, quo Deus offendatur. Proinde in uirtute ali-
 qua te conſtitues exercere, quam in præcedentibus me-
 ditationibus inuenire queas. Conſultum fuerit deniq;
 H ij obiter

MEDITATIONES

obiter horas diei percurrere, & generatim quo ad eius fieri potest, quid toto die facturus sis, tecum supputare. Postremo, hac uel simili oratione ad Deum conuersus, supplex eius implores auxilium.

Domine Deus omnipotens, qui ad principium huius diei nos peruenire fecisti, tua nos hodie salua uirtute, ut in hoc die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam iustitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes & opera: Per Dom: no: &c.

Sancta Maria, & omnes Sancti, intercedant p nobis ad Dominum, ut nos mereamur ab eo adiuuari & saluari. Qui uiuit & regnat in secula seculorum, Amen.

Dies & actus nostros in sua pace disponat Dominus omnipotens, AMEN.

QVID IN PROGRESSV

Diei subinde agendum.

Interdiu dabis operam, ut eorum quæ manè proposuisti memineras, & bene agendi ppositum subinde renoues, atq; frequentissime breui admodum, ceu iaculatoria oratione, animum ad Deum conuertas: ut te illi semper cognoscas esse præsentem, et propterea eum continenter ob oculos habeas. Si quando aut aliquid aggrediendum tibi erit, ita cum Ecclesia precari assuesce.

Actiones nostras quæsumus Domine aspirando præueni, & adiuuando prosequere, ut cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te coepta finiatur: Per Christum Dominum nostrum. &c.

Studia

QVOTIDIANAE.

STVDIA VERO TVA AG-
gressurus, hanc piam Orationem a B.
Thoma compositam, non instru-
ctuose præmittes.

CREATOR ineffabilis Domine meus, & Deus me-
us, qui de thesauris tue sapientie nouem Ange-
lorum choros condidisti, & eos super cælum Empyreũ
miro ordine collocasti, atq; elegantissimè partes uniuers-
si distribuisti: tu, inquam, qui uerus fons luminis & sa-
pientie diceris, atq; supereminens principium, infundere
digneris super intellectus mei tenebras tue radium cha-
ritatis duplices, à me remouens tenebras, peccatum
scilicet & ignorantiam in qua natus sum. Tu qui lin-
guas infantum facis disertas linguam meam erudias,
atq; in labijs meis gratiam tue benedictionis infundas:
da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, in-
terpretandi subtilitatem, addiscendi facilitatem, & lo-
quendi gratiam copiosam. ingressum instruas, progres-
sum dirigas, egressum compleas: Per Christum Domi-
num nostrum. Amen.

MEDITATIO VESPERTINÆ
na quæ erit conscientie discussio
& examen.

Vesperis priusquam te ad quietem componas, con-
scientie tue examen præmittes. Quandoquid-
dem (ut rectè admonet D. CHRISOST.) optimum est ut Homus in
non singulis hebdomadis modò, uerùm quotidie etiam Genesim,
H iij unusquisq;

MEDITATIONES

unusquisq; seipsum considerans, ab anima sua omnem negligentiam repellat, et bonorum possessionem acquirat. Neq; incōmodē cecinit Poeta: Non prius in dulcem declines lumina somnum. Omnia quā longe reputaueris acta dici. Modus aut̄ istius examinis his punctis cōtinebatur. Quorum primum est ut postquam ad orandū te composueris, humiliter gratias agas Deo pro omnibus beneficijs, quibus hactenus te cūlauit. Atq; pro his initio quæ tibi cum cæteris hominibus communia sunt: quod uidelicet te creaturā ratione perditā condiderit, ad imaginem & similitudinē suam, nō uero brutū animal: quod immensis laboribus, doloribus, & sanguine deniq; suo te ex inferni faucibus (quibus tuis meritis destinatus eras) eripuerit: quodq; uitam eternam tibi, si præceptis eius morem gesseris, largiri paratus sit, atq; promiserit, etc. Deinde ea quæ peculiariter tibi, nō aut̄ reliquis omnibus cōcessa sunt, expendens gratias ages quod te in spiritu & aqua baptizauerit, ignorantē docuerit, ac fidei lumine illustrauerit, ab hæreſi te seruauerit, parentes, præceptoresq; catholicos & pios, tuīq; amantes dederit, maximam semper occasionem obtulerit Deum ex animo diligendi, eiq; seruiendi, atq; sum Angelos nobiliss: ob unam superbie uolūtatem ē cœlo. Adamum aut̄ ob inobedientiæ peccatū ē paradiso eiecerit: nec nō & plurimos homines nunc ob peccata, tuis aut̄ minora, ad profundū inferni iustissimē deturbauerit, perpetuis ignibus cruciandos, tibi tum hactenus perpercerit, toties in peccata lapsum clementer eripuerit peccatāq;

peccataq; remiserit, quinimò precioso illo suo corpore & sanguine cibauerit: die quoq; hodierno iam exacto, in quo multi ppter peccata ad inferos precipitati sunt, custodierit, hæc & similia plura in te Dei beneficia agnosces. Maximè tamen pecculiales gratias agas, de beneficijs illo die peculiariter tibi impensis.

Secundū, ut deinde preceris pro gratia, qua resor dari, deslere, expellere, & expiare uitia illa possis, in quæ die illo exnegligentia supina, uel malitia incidisti.

Tertium, ut cogites quid ab ea hora, qua manè surrexeras, ad hoc usq; tempus commiseris: singulas horas percurrens, quibus partim orasti, partim studiisti cū alijs domi forisue conuersatus es. Videbis, an Deum uel proximum cogitatione, uerbo, opere, aut omissione, seu negligētia offenderis: ut potè tempus negligenter transigendo, frigide atq; parum deuotè orando, & id genus alia, quæ tui sunt officij, negligendo.

Quartum, ut ex consideratione tātæ tuæ socordiae, qua tam frequenter in eadem laberis uitia, excites tibi dolorem & metum cogitans iniquum admodū esse, Clementissimū illum Dñm tuum tam facile ac leui de causa offendere, & teipsum tātis animæ tuæ periculis exponere. Perpendas enim sedulò, si ex uita tibi hac nocte migrandum foret, quale esses iudiciū expectaturus? de omni etiam uerbo otioso rationem redditurus: & ad quem locū deducendus? Proinde à Domino tuo sollicitè ueniam posce delictorū, promittens te maiori diligentia uitæq; emendatione commissæ & neglectæ prouirili tua

MEDITAT: QVOTID.

ti tua compensaturum. Atq; ora, ut si hac nocte hinc te
discedere uelit, clementer pro sua immēsa misericordia
tecū agat: sin uelit diutius uitā tuam prorogare, gra-
tiam largiatur, sobriē, iustē, & piē uiuendi in hoc se-
culo. Finestunc oratione Dominica & Angelica sa-
lutatione, precationem hanc Ecclesia subiungens.

Salua nos Domine uigilantes, custodi nos dormien-
tes, ut uigilemus cum Christo & requiescamus in pace.

Visita q̄sumus Domine habitationem istam, &
omnes insidias inimici ab ea longē repelle: Angeli tui
sancti habitent in ea, qui nos in pace custodiant, & be-
nedictio tua sit super nos semper: Per Domi-
num nostrum IESUM CHRISTUM. & c.

TETRASTICHON DE
Nomine Iesu.

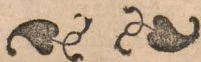
Dulce tuum nostro scribas in pectore nomen,

Namq; tuo constat nomine nostra salus.

Illi triste nihil cadit unquam mitis Iesu,

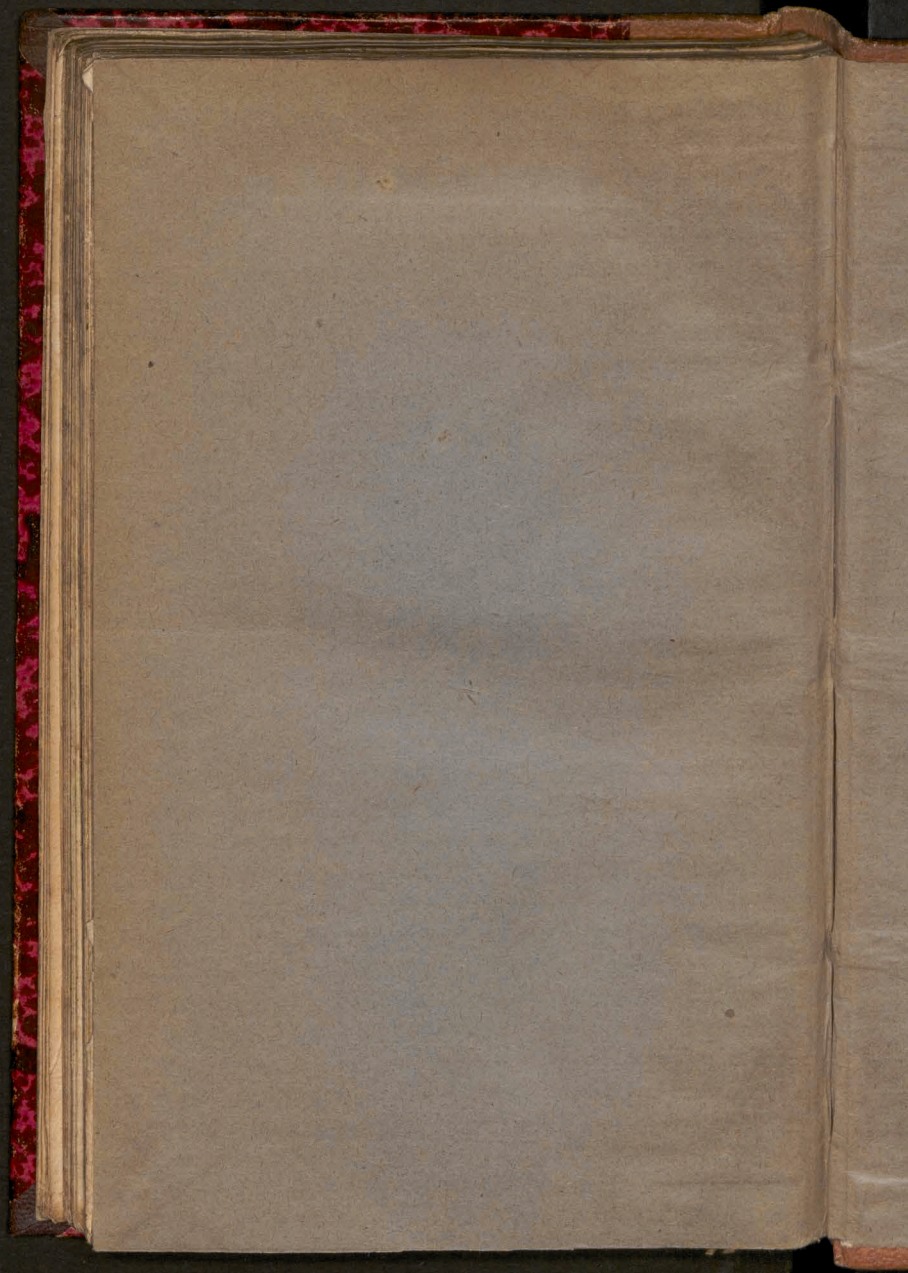
Qui uelit usq; tui nominis esse memor.

FINIS.

cte
dia
ra
sca
sca

eno
ce.
or
tui
bea

Biblioteka Jagiellońska

stdr0034814

CCCLXXXV. CANTABRIGIAE. 1685.